

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Historicko-literární studia

Bakalářská práce

2023

Štěpán Kurečka

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

Kritická recepce děl Williama Gaddise

Bakalářská práce

2023

Štěpán Kurečka

1 Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická
Akademický rok: 2019/2020

2 ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

2.1 (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Štěpán Kurečka**
Osobní číslo: **H20474**
Studijní program: **B0288A090002 Historicko-literární studia**
Téma práce: **Vývoj kritického ohlasu děl Williama Gaddise**

Zadávací katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

2.2 Zásady pro vypracování

Primárním cílem této práce bude uvedení prozaického díla Williama Gaddise, výjimečné postavy americké literatury, do českého prostředí. Nejenže jeho knihy dosud nejsou přeloženy do českého jazyka, ale jeho osobnost nebyla zatím předmětem žádné českojazyčné odborné práce. Student se v textu bude zabývat životem, tvorbou a domácí kritickou recepcí autorových děl, za pomoci jeho biografie a mnohých recenzí, které byly za uplynulé půl století napsány o jeho díle. Výsledkem by měla být práce, po jejímž přečtení bude čtenář seznámen s tvůrčí osobností Williama Gaddise a s vývojem jeho zahraničního kritického ohlasu.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Gaddis, W., McCarthy, T., & Gass, W. H. (2020). *The Recognitions* (New York Review Books Classics).

NYRB Classics. ISBN: 1681374668

Gaddis, W., McCarthy, T., & Gass, W. H. (2020). *The Recognitions* (New York Review Books Classics).

NYRB Classics. ISBN: 1681374684

Gaddis, W. (1995). *A Frolic of His Own* (Reprinted.). Scribner. ISBN: 0684800527

Gaddis, W., Birkerts, S., & Tabbi, J. (2003). *Agape Agape* (Penguin Classics) (Reprinted.). Penguin Classics. ISBN: 0142437638

Gaddis, W. (1999). *Carpenter's Gothic* (Classic, 20th-Century, Penguin) (Reprinted.). Penguin Classics.

ISBN: 0141182229

Bloom, H., & Tillman, A. (2003). *William Gaddis* (Bloom's Modern Critical Views). Chelsea House Pub. ISBN: 0791076644

Moore, S. (1982). *A Reader's Guide to William Gaddis's "The Recognitions."* University of Nebraska Press. ISBN: 0803230729

Tabbi, J. (2015). *Nobody Grew but the Business: On the Life and Work of William Gaddis* (First Edition).

Northwestern University Press. ISBN: 0810131420

Moore, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. ISBN: 1628926449

Kuehl, J. R., & Moore, S. (1984). *In Recognition of William Gaddis* (1st ed.). Syracuse Univ Pr. ISBN:

0815623062

Sorrentino, G., & Latimer, M. (2001). *The Review of Contemporary Fiction: XXI, #3: Gilbert Sorrentino/Margery Latimer/Mary Caponegro/William Gaddis, Vol. 21, No. 3* (Review of Contemporary Fiction,

21). Dalkey Archive Press. ISBN: 1564783014

Review, T. P. (2007). *The Paris Review Interviews, II: Wisdom from the World's Literary Masters* (The

Paris Review Interviews, 2) (1st ed.). Picador. ISBN: 0312363141

Comnes, G. (1994). *The Ethics of Indeterminacy in the Novels of William Gaddis* (0 ed.). University Press of Florida. ISBN: 0813012511

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Ivo Říha, Ph.D.**

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. listopadu 2023**

~~**PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.** vedoucí katedry **doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.** děkan~~

V Pardubicích dne 30. listopadu 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem: Vývoj kritické recepce díla Williama Gaddise jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15.06.2023

Štěpán Kurečka

Rád bych poděkoval vedoucímu této bakalářské práce PhDr. Ivo Říhovi, Ph.D., za pomoc, rady, připomínky a odborné vedení této bakalářské práce. Dále Mgr. Přemyslu Krejčíkovi, Ph.D., který pro mě byl studnicí cenných rad.

ANOTACE

Tato práce se zabývá osobností Williama Gaddise, velkého, ač opomíjeného spisovatele z USA, který je v českém prostředí téměř zcela neznámý. Jejím cílem je pokusit se představit autora českému akademickému světu, za pomoci sledování vývojové křivky jeho literárního života. Vývoj kritické recepcce bude sledován zejména za pomoci dobových kritik, které byly napsány bezprostředně po vydání jeho děl, ale i v retrospektivě, kdy se vzpomínalo na jeho génia.

KLÍČOVÁ SLOVA

William Gaddis, biografie, kritická recepcce, literární tvorba, 20. století, USA, modernismus, postmodernismus

TITLE

The Evolution of Critical Reception of William Gaddis

ANNOTATION

This work deals with the personality of William Gaddis, titanic, although obscure, novelist from the USA, who is in the Czech literary scene completely unknown. Its goal is to try to introduce the author to the Czech academic world via his literary life presented in critical reception. Evolution of critical reception will be examined through contemporary literary criticism which were written immediately after his works were published, or written in retrospect when recognising his genius.

KEYWORDS

William Gaddis, biography, critical reception, literary work, 20th century, USA, modernism, postmodernism.

Obsah

Úvod	1
1 Autor píšící román sedmdesátých let v letech padesátých	4
1.1 Raná léta	4
1.2 Harvard	6
1.3 Kontrolor faktů v New Yorkeru	8
1.4 Cestovatel	9
1.5 První kniha a první neúspěchy	10
1.6 Léta v korporátním světě	13
1.7 Druhá kniha a Národní cena za literaturu	15
1.8 Carpenters Gothic: kniha kterou mohou číst davy	18
1.9 A Frolic of His Own a druhá národní cena	19
1.10 Úmrtí a posmrtná díla	20
2 Kritická recepce děl Williama Gaddise	22
2.1 Americká literatura padesátých let	23
2.2 Předpokládané ohlasy	26
2.3 Kritici potápí The Recognitions	27
2.4 Gaddisova paralela s Joycem a Melvillem	30
2.5 Nastupující generace studentů drží The Recognitions při životě	33
2.6 Jack Green a snaha vrátit Gaddise na výslunní	34
2.7 Thomas Pynchon a John Barth a rozkvět postmodernismu	35
2.8 Gaddis a sedmdesátá léta	37
2.9 Rostoucí akademický zájem	41
2.10 Gaddis vydává třetí knihu	43
2.11 Gaddis vydává čtvrtou knihu. Kritika je nadšená	44
2.12 Agape Agape a Gaddis dnes	45
Závěr	47
Summary	49
Seznam pramenů a literatury	50
Primární	50
Knihy	50
Kritiky	50
Sekundární	54
Tištěné	54
Online zdroje	55

Úvod

V padesátých letech dvacátého století zažívala americká literatura období radosti. USA vyhrály světovou válku, stále byly největší a nejsilnější ekonomikou světa a studená válka ještě nezuřila natolik, aby se autoři museli touto hrozbou zabývat. Během let, kdy William Gaddis tvořil svůj první román *The Recognitions* (1948–1955), dostali tři američtí autoři (T.S. Elliot, William Faulkner, Ernest Hemmingway)¹ Nobelovu cenu za literaturu.

William Gaddis se v rozhovoru pro Paris Review zmínil, že by ani nebyl býval překvapen, kdyby ji též obdržel.: „No, skoro jsem si myslel, že kdybych býval dostal Nobelovu cenu, když *The Recognitions* vyšlo, rozhodně bych nebyl moc překvapený.“² Nikdo se mu nemohl divit. Byl mladý, ambiciózní, měl co říci světu a zmíněná kniha je dnes již uznávána jako veledílo. Avšak než se jí stala, zažil Gaddis velké pády, které budeme v této práci pozorovat. Jeho vlastními slovy se jednalo o vystřízlivění: „A tak byla recepce této knihy velice probouzející a pokořující zkušenost.“³

Pokud si přečteme jakoukoliv práci o Williamu Gaddisovi, od předmluv k jeho knihám, přes recenze vycházející po roce 1970, až po odborné publikace zabývající se jeho osobou, vždy se dozvíme že: „Její [knihy] příchod byl tupě oznámen v pětapadesáti magazínech a časopisech [...] a pouze padesát tři z těchto pětapadesáti bylo stupidních.“⁴ nebo: „Všichni jsme obeznámeni s historií Moby Dicka; jak byla kniha přijata s vlažnými recenzemi; jak Melville přestal psát imaginární texty; jak jeho veledílo nebylo přijato až do dvacátých let dvacátého století. V podstatě stejná věc se stala Gaddisově první knize.“⁵ A další variace této informace. Není tedy žádným tajemstvím, že se Gaddisův nástup na literární scénu moc nepovedl a trvalo velmi dlouho, než se jeho kniha dostala na výsluní, kde setrvává dodnes.

---

¹ NobelPrize.org. The official website of the Nobel Prize - NobelPrize.org [online]. Copyright © Nobel Prize Outreach AB 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-prizes-in-literature/>

² William Gaddis: The Art of Fiction No. 101. *The Paris Review* [online]. zima 1987 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.theparisreview.org/interviews/2577/the-art-of-fiction-no-101-william-gaddis> „Well, I almost think that if I'd gotten the Nobel Prize when *The Recognitions* was published I wouldn't have been terribly surprised.“

³ Tamtéž „And so the book's reception was a sobering experience, quite a humbling one.“

⁴ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. s. 937. ISBN 9781681374666. „Its arrival was duly newsed in fifty-five papers and periodicals.[...] only fifty three of these fifty five notices were stupid.“

⁵ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In Recognition of William Gaddis. Syracuse: Syracuse university press, 1984. ISBN 978-0815623069. „We are all familiar with the history of *Moby-Dick*: how the novel received mixed reviews; how Melville stopped writing imaginative prose; how his masterpiece was not revived until the 1920s. Virtually the identical thing happened to Gaddis' first book.“

Přestože existuje mnoho prací, a ještě více dalších textů, které nám nastíní kritickou recepci děl Williama Gaddise, tedy z opomíjeného autora, kterého nečetli ani jeho vlastní kritici, až po titána americké literatury (Gaddis vyhrál dvě národní ceny za literaturu, byl laureátem několika prestižních stipendií a grantů), málokterá se tímto tématem zabývá jinak než velice okrajově. Výjimku tvoří knižní esej Jacka Greena *Fire the bastards*, která je kvalitní, ač trochu zaujatou sondou do prvních recepcí Williama Gaddise a disertační práce Ferguse O'Briana⁶, která nám přibližuje přijetí Gaddisovy čtvrté knihy. Zpracování prvních kritik knihy druhé a třetí tedy zůstává stále otevřeným tématem, stejně jako bližší pohled na knihu poslední. Přestože věnuji ve své práci značné množství pozornosti právě přípravám na druhou knihu i knize samotné, zůstává tato oblast otevřena pro další, ještě podrobnější výzkum.

Tato práce si klade primárně dva cíle: zaprvé – přiblížit osobu Williama Gaddise českému čtenáři, neboť je tento autor u nás, (nejen) pro náročnost možného překladu, zcela opomíjen a málokdo vůbec tuší, kdo to William Gaddis vlastně je. Pro ověření této hypotézy jsem kontaktoval i nakladatelství Argo, kterému by se Gaddis v jeho edici amerických autorů náramně vyjímal. Zjistil jsem, že obavy zahrnující nesmírně obtížný překlad a strach z nízkých prodejů v důsledku čtenářské náročnosti knihy, zatím zdržují její uvedení na český knižní trh. Druhým cílem je zanalyzovat dostupné recenze knih Williama Gaddise pro přiblížení toho, jaké vlastnosti jeho psaní se kritikům nelíbily nebo naopak líbily. Zároveň se pokusím porovnat jeho knihy s tehdejší soudobou literární scénou a zodpovědět otázku, proč byl jeho začátek tak vlašný, když posléze zažil takový vzestup.

Vycházím zejména z práce s primárními texty, tedy s kritikami, které byly napsány o Gaddisových knihách mezi roky 1955–2022, rozhodně však nejde o kompletní soupis a seznam všech kritik, jež o něm kdy byly napsány. Jedná se o kritiky americké, neboť se mi nepodařilo najít jakoukoliv, která by byla napsána v jazyce českém, což jen dokazuje, že William Gaddis je u nás téměř neznámým autorem. Tímto bych nechtěl tvrdit, že se takový text v českém jazyce prokazatelně nevyskytuje, ovšem pokud ano, schovává se i někomu, kdo po něm výslovně pátrá. Jméno Gaddis se tak v českojazyčném prostředí vyskytuje jen v několika málo příkladech překladové literatury, kde bychom ho našli pouze jako jedno z jmen v dlouhém výčtu „postmoderních“ autorů. V této souvislosti bych rád zmínil knihu *Od puritanismu k postmodernismu*⁷, kde se dočteme o Gaddisovi ještě pár informací navíc. Čtenář se mj. dozvídá,

---

⁶ O'Brien, Fergus E. *Dismissing charges: a study of the reception of William Gaddis's A Frolic of his own*. Diss. Memorial University of Newfoundland, 1996.

⁷ RULAND, Richard, Malcolm BRADBURY a Marcel ARBEIT. *Od puritanismu k postmodernismu: dějiny americké literatury*. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0586-0.

že vydal tři knihy (*The Recognitions*, *J R*, *Carpenters Gothic*), ovšem například rok vydání knihy *J R* (1975) je uveden nesprávně (1976). Z toho lze usoudit, že o Gaddisovi čtenář opravdu z českých zdrojů moc velký přehled nejspíš nezíská.

Zároveň bych chtěl uvést, že všechny primární, ale i většina sekundárních zdrojů, jsou původně psány v anglickém jazyce, a proto všechny překlady nalézající se v této práci jsou překladem autorským. Originální znění pasáží bude vždy uvedeno v poznámce pod čarou.

V první části představím Williama Gaddise jako osobnost americké literární scény. Krátce se zaměřím na vzdělání, kariéru, rodinu a další aspekty jeho života v chronologickém pořadí. Tato část chronologicky sleduje život tohoto autora. Jako zdroj jsem využil odbornou literaturu a dopisy Williama Gaddise. Při psaní této práce jsem zjistil, že Gaddisův život je úzce propleten s životem jeho děl, která mají tendenci být velice autobiografická. Prolínající se život a dílo Gaddise představím prostřednictvím kontextu jeho tvorby a biografických aspektů. Život autora samozřejmě ovlivnila i úspěšnost jeho díla. Vývoj recepce jeho knih tedy nastiňuji již v první kapitole. Ovšem, důvody úspěšnosti a jakým způsobem byly reflektovány v americké literární scéně, popisuji až v další části.

V druhé a hlavní části se zaměřuji na vývoj kritické recepce děl Williama Gaddise, za pomoci recenzí, jež o nich byly napsány. Jedná se o velkou skupinu novinových výstřižků, kapitol ve sbornících či jiné odborné literatuře a jeho současné přijetí v internetové sféře. Taktéž jsem ve výše popsaných zdrojích bádala po vykreslení obrazu tehdejšího amerického literárního světa a snažil jsem se najít místo, které v něm zaujímal William Gaddis. Pokusím se přinést odpověď na otázku, proč jeho první počín, dnes považován za veledílo, tolik neuspěl, zatímco jeho další knihy byly hned od jejich vydání viděny jako velká díla velkého autora. Zároveň se v této části krátce zabývám osobnostmi Jamese Joyce, Jacka Greena, Thomase Pynchona, Williama Gasse, kteří všichni, dle mého názoru, hráli velkou roli v pohledu na Gaddise měnícího se v průběhu času.

V závěrečné části bakalářské práce by čtenář již měl získat jasnou představu o tom, co způsobilo nevěli kritiků ocenit velikost Gaddisovy první knihy. Nutno podotknout, že za toto se jim vysmívá snad každá práce, která byla později o Gaddisovi napsána.

Při zpracování práce jsem, kromě písemných zdrojů, využil kontaktu s největším žijícím expertem na dílo Williama Gaddise Stevem Moorem, který mi pomohl najít správný směr bádání. Současně pomohl rozšířit povědomí o tomto výzkumu i na pole americké, což vedlo k udržovanému kontaktu s Univerzitou v Saint Louis.

3 Autor píšící román sedmdesátých let v letech padesátých

3.1 Raná léta

O životě Williama Gaddise je toho známo možná víc, než by si sám přál. V úvodu své knihy o autorovi píše Steven Moore: „Ani Gaddis se moc nesnažil propagovat svoje dílo, a to až donedávna (a to ještě s nechutí), Gaddis nedával žádné rozhovory, vyhýbal se světlům literárních reflektorů a držel dokonce i zvědavé kritiky zkrátka, protože trval na tom, že dílo musí hovořit za autora.“⁸ Od prvních stránek dává čtenáři možnost nahlédnout do autorovy osobnosti, jež byla dlouhou dobu zastřena tajemstvím. Přestože byl William Gaddis větší část svého života spíše v ústraní a neměl pozornost věnovanou své osobě v oblibě, podařilo se mi z různých zdrojů, mezi které patřily zejména monografie⁹ o jeho životě a dopisy Williama Gaddise¹⁰, poskládat jeho životní příběh tak, aby nám poodhalil, kdo to vlastně Gaddis byl.

William Gaddis se narodil 29.12.1922 na Manhattanu v New Yorku.¹¹ Rok 1922 je důležitý pro celý literární svět nejen kvůli Gaddisově narození, ale také pro: „[...] dvě veledíla literárního modernismu. Joycův *Odyseus* a Eliotova *Pustá Země*, jejichž techniky mnohohlasého vyprávění a literárních aluzí budou mít velmi hluboký dopad na Gaddisovo psaní.“¹² Rodina jeho matky sestávala převážně z kvakerů, ačkoliv on sám byl vychováván jako kalvinista. Po přečtení *The Recognitions* je očividné, že autor své zkušenosti ze života v rodině protestantů použil jako jeden z motivů pro tuto knihu. Také se v knihách projevují zkušenosti života bez otce, který opustil Gaddisovu matku, když byl William ještě dítě.¹³ Stejně jako on,

---

⁸ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 1. ISBN: 1628926449 „Nor has Gaddis made much effort to promote his work; until recently (and even then, grudgingly), Gaddis gave no interviews, avoided the literary limelight, and kept even interested critics at arm's length by insisting that the work must speak for itself.“

⁹ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. ISBN: 1628926449.

MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In Recognition of William Gaddis. Syracuse: Syracuse university press, 1984. ISBN 978-0815623069.

¹⁰ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. ISBN 9781564788047. (Knihu se mi však nepodařilo u nás nikde sehnat, pracoval jsem tedy s volně přístupnou verzí z webové stránky https://www.academia.edu/35581206/letters_of_william_gaddis která však kvůli špatnému formátování nabízí jiná čísla stránek, než bychom hledali v originální knize.)

¹¹ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. ix. ISBN: 1628926449.

¹² *William Gaddis: Life and work* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/life&work.shtml> „[...]two of the great works of literary modernism, Joyce's *Ulysses* and Eliot's *The Waste Land*, whose techniques of multi-voiced narration and literary allusion would have a profound effect on Gaddis's own working methods.“

¹³ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 2. ISBN: 1628926449.

bez otce vyrůstají i postavy Otto v *The Recognitions* a Jack Gribbs v *J.R.* Brzy po jeho odchodu se tehdy pětiletý William přesunul do Connecticutu. V tamním městě Berlín započala jeho školní léta. Nastoupil na internátní školu, kterou studoval až do svých třinácti let.¹⁴

Dopisy, které psal v této době, jsou adresované převážně jeho matce Edith Gaddisové. Steven Moore tyto dopisy nazval: „[...] kratičkými, veselými střípky o jeho školních aktivitách.“¹⁵ V těchto dopisech už můžeme tušit budoucího spisovatele a nadšeného čtenáře. V dopise z 09.12.1930 se zmiňuje o tom, že se učil o řeckých bozích, a také že vytváří knihu z výstřižků o letadlech.¹⁶ Dvacátého třetího ledna 1932 dostává Edith dopis, ve kterém William zmiňuje knihy, které přečetl. Dokonce mamince píše báseň, kterou sám složil.¹⁷

Studium střední školy zavedlo Gaddise zpátky do New Yorku, konkrétně na Long Island, kde nastoupil na Farmingdalekou střední školu.¹⁸ Při studiu se u Williama vyskytla neznámá nemoc, která ho téměř stála život. Dokázal ji sice porazit, ale vzpomínky na ni s ním zůstávaly nadále. Do pocitů, které v této době prožíval, nechal Gaddis nahlédnout na stránkách své první knihy: „Wyatta zachvátila horečka, jejímž následkem zhubl na 36 kg. V tomto vytríbeném stavu byl vystaven před studenty medicíny v amfiteátru vysoce postavené nemocnice. Podle nich to byl velice zajímavý případ, a také to často opakovali. Popravdě, málokdy říkali něco jiného. [...] jak jeho syn umíral na nemoc o které doktoři očividně nevěděli nic [...].“¹⁹ Nikdo si není zcela jistý, jak se to stalo, ale jednoho dne nemoc prostě zmizela. V knize se o to postaral reverend Gwyon tím, že v prastarém pohanském rituálu obětoval domácí opici. Předpokládám však, že v reálném autorově životě se tato skutečnost nestala. Přestože tedy nemoc odešla, stejně nečekaně jak přišla, nechala za sebou dostatek následků na to, aby Gaddis nemohl narukovat do armády a zúčastnit se Druhé světové války. Z toho byl velice zklamán.²⁰

---

¹⁴ Tamtéž. s. 2.

¹⁵ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. ISBN 9781564788047. „[...] brief, cheerful bulletins about school activities.“

¹⁶ Tamtéž, s. 1.

¹⁷ Tamtéž, s. 2.

¹⁸ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.)*. Bloomsbury Academic. s. 2. ISBN: 1628926449.

¹⁹ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. ISBN 9781681374666. str. 45–46 „Wyatt was taken with a fever which burned him down to seventy-nine pounds. In this refined state he was exhibited to medical students in the amphitheater of a highly endowed hospital. They found it a very interesting case and said so. In fact they said very little else [...]As his son lay dying of a disease about which the doctors obviously knew nothing [...].“

²⁰ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.)*. Bloomsbury Academic. s. 2. ISBN: 1628926449.

Místo války se tedy v této době vydává na svou první zahraniční cestu, jak se můžeme dočíst v dopisech, které psal své mamince. 24.08.1940 píše z Haiti, kam dojel na palubě SS Bacchus, se kterou se plavil po Karibiku. Byla to: „první z mnoha výprav, na které se vydá skrze západní hemisféru v několika následujících dekádách.“²¹

Navzdory probíhající válce, uzdraven z nemoci a po dokončení všech cest, úspěšně absolvoval střední školu. Ve škole se mu, i přes všechny tyto nesnáze, muselo dařit, neboť i když to není podloženo žádným dochovaným vysvědčením, byly výsledky jeho studia dostatečné k přijetí na Harvard.

3.2 Harvard

William Gaddis nastoupil na tuto prestižní univerzitu v září roku 1941.²² Zde se rozhodl studovat anglickou literaturu.²³ Ovšem jeho zájmy byly mnohem širší: „[...] studoval pod Albertem Guerardem, navštěvoval F. O. Matthiessenovy přednášky o řeckém dramatu a byl vyučován o Chaucerovi Theodorem Spencerem [...].“²⁴ Hned první dopis z 14.09.1941, který z Harvardu posílá své matce, je popis studijních povinností: „Měl jsem zatím dvě hodiny, v angličtině a ve francouzštině, kdybys jen viděla ty úkoly. Opravdu nečekají vůbec na nic.“²⁵ Velké množství domácích úkolů jistě dopomohlo k tomu, aby Gaddis, již ve třiatřiceti, disponoval tolik opěvovanou sečtělostí a encyklopedickými znalostmi, které mu vysloužily tolik komparací s Joycem a Melvillem: „[...] *The Recognitions* je sepsáno v moderním stylu: za použití propleteného systému aluzí. Jsou to právě tyto kvality Gaddisova díla, které vedly k chybnému porovnávání s Joycem. Avšak před *Odyseem* tu byl ještě Melvillův *The Confidence Man* [...].“²⁶ V témže dopise ještě zmiňuje, že se velice těší na lekci latiny, která ho měla čekat následující den. Zájem o latinu ho patrně nikdy neopustil, neboť jeho knihy jsou plné latinských pasáží.

---

²¹ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 4. ISBN 9781564788047.

²² Tamtéž s. 6

²³ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 6. ISBN: 1628926449

²⁴ Tamtéž. s. 6–7. „[...]studied under Albert Guerard, attended F. O. Matthiessen's lectures on Greek drama, and was tutored in Chaucer by Theodore Spencer[...]“

²⁵ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. ISBN 9781564788047 str. 7 „I've had two classes: in English and French, and you should see the assignments. Boy, they aren't waiting for anything.“

²⁶ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. *In Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. s. 71. ISBN 978-0815623069.

V několika dalších dopisech se dočteme, že Gaddise postihla jakási nemoc, o které po třiceti letech tvrdil, že to byla mononukleóza.²⁷ Kromě zmínky o nemoci se také dozvídáme, že Gaddis studuje: „[...] pouze 4 předměty – což je minimum – ale 2 z nich (Fyzika a Anglická literatura I) jsou velice náročné. Jenomže teď už není jak cesty zpět, tak ani možnost změny-takže vydržím a budu doufat v nejlepší.“²⁸ Nejspíš však kvůli špatnému zdraví nakonec přehodnotil situaci a v prvním semestru studium přerušil. Vydal se znovu na cesty.

Trvalo téměř rok, tedy do následujícího září, než se vrátil zpátky na univerzitu. Mezitím trávil čas zejména na americkém západě. Zamiloval si pobyty na rančích v Coloradu či Arizoně, kde mj. potkal studenta Otta, který sdílí mnoho podobností s Ottem knižním.²⁹

Gaddis se tedy začátkem nového školního roku vrací na Harvard. Vynechává fyziku a studuje již výhradně jenom humanitní vědy: „Docházím na Angličtinu A (požadovaný) Francouzštinu C (požadovaná-mizerný kurz-prostě mizerný skrz naskrz do posledního dne, ale povinný) Angličtina I -dobrý kurz- Historie Anglické literatury-otevřeno pro nováčky a pokročilé- a Psychologie I -kurz pro druháky- musel jsem získat povolení od instruktora, abych ho mohl studovat-říká se o něm, že je to náročný, ale dobrý předmět.“³⁰ Další dopisy průběžně mapují Gaddisova studia. Píše o esejích, které musí sepsat nebo o tom, že se v roce 1943 vrací k fyzickým aktivitám, konkrétně k šermu, a je velice nadšený z toho, že se jim může věnovat.³¹

Na Harvardu existoval humoristický časopis, který se nazýval *Harvard Lampoon* a vycházel již od roku 1876.³² V době Gaddisova studia na Harvardu vypadal *Lampoon*, jak se můžeme dočíst na současných harvardských webových stránkách, takto: „Tato nově nalezená dospělost v *Lampoonově* psaní se vyvinula v letech 1926–1945, v době, která je nazývána magazínovými: ‚Zlatými léty‘. Velice ovlivněni *The New Yorkerem*, *Lampoonovi* editoři začali vytvářet krátké fikce, úderné malůvky, špičkové rozvržení [...].“³³ Tento časopis se tedy jevil jako ideální prostor pro tvorbu talentovaného, nového studenta Williama Gaddise. V čísle z října 1943 vyšla Gaddisova první publikace a on se vzápětí stal členem redakce. O rok později:

---

²⁷ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 7. ISBN 9781564788047.

²⁸ Tamtéž, s. 8. „I’m only taking 4 subjects—which is minimum—but 2 (*Physics and Eng[lish literature] I*) are pretty tough. However there’s no backing down or changing now—I’ll just hang on and hope for the best.“

²⁹ Tamtéž, s. 9–34.

³⁰ Tamtéž, s. 35.

³¹ Tamtéž, s. 35–49.

³² Harvard Lampoon: About. *Harvard Lampoon* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.harvardlampoon.com/about/>

³³ Tamtéž „This newfound maturity in *Lampoon* writing developed from 1926-1945, in what has come to be called the magazine’s “Golden Period.” Influenced heavily by *The New Yorker*, *Lampoon* editors developed a knack for short fiction, punchy cartoons, cutting-edge layout[...].“

„Na podzim roku 1944 se stal prezidentem [Lampoonu] a publikoval zde více než 60 textů (básní, příběhů, kritik, esejů, malůvek, vtípků) než odešel z Harvardu.“³⁴

Univerzitu však Gaddis nikdy nedostudoval, neboť po třech letech studia, v únoru 1945, se dostal do sporu s Cambridgeskou policií. S několika dalšími studenty byl zatčen opilý poté, co odmítal opustit obsazenou telefonní budku. Byl tedy nucen opustit Harvard bez titulu.³⁵ Moc dalších informací o tomto incidentu není dostupných, protože je známo, Gaddis si střežil svoje soukromí velice pečlivě. Dokonce i v dopisech zeje mezera mezi prosincem 1944 až srpnem 1945.³⁶

3.3 Kontrolor faktů v New Yorkeru

V roce 1945 skončila nejen válka, ale i Gaddisovo studium na univerzitě a začíná jeho dospělý život. Přesunul se zpátky do New Yorku, konkrétně Horacio Street v Greenwich Village: „[...] což je ulice, kde Wyatt žije, zatímco maluje svoje duplikáty[...].“³⁷

Po opětovném nastěhování se do New Yorku nachází William práci v prestižním časopisu *The New Yorker*, kde pracuje jako kontrolor faktů. Jeho prací je tedy vychytávat všechny faktické chyby a nepřesnosti, které se v textech vyskytovaly předtím, než byly publikovány.³⁸ William Gaddis si v retrospektivě tuto práci velice pochvaloval, neboť to byl: „[...] nesmírně dobrý trénink, jakýsi postgraduál pro spisovatele, kontrola všeho, ať už to byly příběhy, nebo medailonky, nebo články. Stále cítím ten tlak, když se snažím, aby všechno bylo správně. Spousta komplikací finančního světa v *JR*, snažil jsem se, aby všechna fakta byla správně. A je to právě díky těmto dvěma létům v *New Yorkeru*.“³⁹ My tedy můžeme tuto práci přidat na seznam zkušeností, které ve svém raném životě Gaddis získal, aby mohl světu předvést své obrovské encyklopedické znalosti.

---

³⁴ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 49. ISBN 9781564788047.

³⁵ Tamtéž, s. 62.

³⁶ Tamtéž, s. 62–63.

³⁷ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 2–3 ISBN: 1628926449 „[...] *the street on which Wyatt lives while painting his forgeries* [...]“

³⁸ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 3. ISBN: 1628926449.

³⁹ ³⁹ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 3. ISBN: 1628926449 „[...] *terribly good training, a kind of post-graduate school for a writer, checking everything, whether they were stories or profiles or articles. I still feel this pressure of trying to make sure that I've got it right. A lot of the complications of high finance and so forth in JR I tried very hard to get them all right. And it was very much that two years at the New Yorker.*“

Angažmá v *The New Yorkeru*, byť pro Gaddise bylo rozhodně školou na celý život, však nemělo dlouhého trvání a již v roce 1947 bychom ho v těchto newyorských kancelářích nepotkali.

3.4 Cestovatel

Dva roky od nešťastného ukončení studia na Harvardu se Gaddis pokoušel prosadit několika povídkami, které však propadly.⁴⁰ Po tomto dalším neúspěchu se tedy rozhodl vrátit se k cestování. Vycestoval z New Yorku. Jeho cesta ho zavedla na rozmanitá místa, jako třeba Mexiko, Střední Amerika, Jižní Amerika, Evropa, a dokonce i sever Afriky. Během těchto cest se začal rodit román *The Recognitions*.⁴¹

Již dříve jsem zmiňoval, že cestování bylo pro Gaddise důležitou součástí života. Je proto zcela přirozené, že autor, jehož tvorba je vysoce autobiografická, nechává ve svém díle svou světaznalost znát. Pro nejbližší příklad nám stačí samotný začátek knihy odehrávající se na moři, posléze ve Španělsku, nebo třeba čtvrtá kapitola knihy,⁴² kde se Otto, postava, která studovala, možná i dokončila Harvard, rozhodne odcestovat do Jižní Ameriky, aby tu nabrala inspiraci pro svou divadelní hru.

Podíváme-li se do dopisů Williama Gaddise, zjistíme, že opravdu procestoval obrovský kus světa. Mezi místa, která navštívil patří Mexiko, Panama, Costa Rica, Gibraltar, Španělsko – konkrétně Madrid spolu s Valencií, dále se podíval do Paříže, Sienny a poté opět do hlavního města Francie, do Barcelony, na Mallorcu či do Londýna. Navštívil i Alžírsko, až se nakonec vrátil zpátky do New Yorku.⁴³ Porovnáme-li tato místa s knihou, kterou při těchto cestách sepisoval, uvidíme, že mnohé z postav navštívily ta samá. Jako příklad je možné uvést Otta navštěvujícího Kolumbii, Camillu, jež umírá na cestě do Španělska hned na prvních stránkách knihy, nebo Stanleyho, který umírá pod rozpadajícím se kostelem v Itálii, kam přijel zahrát na varhany skladbu, kterou složil pro svou matku. Pasáže z jeho cest po Severní Africe se dostaly do knihy v její původní verzi, v té finální už je však nenajdeme.⁴⁴

---

⁴⁰ Tamtéž. s. 3.

⁴¹ Tamtéž. S. 3.

⁴² GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. s. 153–166. ISBN 9781681374666.

⁴³ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 79–306. ISBN 9781564788047.

⁴⁴ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. *In Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. s. 23. ISBN 978-0815623069.

O cestování Williama Gaddise píše i David Coening, který říká: „Clementinovo *Recognitions* je příběh toulavého hrdiny, který cestuje skrz značnou část tehdy známého světa a hledá spásu. Má tedy velký rozsah, který Gaddis považoval za patřičný pro jeho román. ‚Myslím si, že tato kniha bude muset cestovat, všechny její mýty a metafory v moderních časech‘. S tímto nárůstem rozsahu, a s novým konceptem ‚rozpoznání‘, pokračoval v cestách naskrz Evropou a Afrikou, rozpoznává padělky a snažíc se poznat autentické hodnoty.“⁴⁵ Vidíme tedy, že cestování nebylo pro Williama Gaddise pouhou kratochvílí, ale velmi podstatný aspekt jeho rané tvorby.

3.5 První kniha a první neúspěchy

Ještě před tím, než se William Gaddis vypravil v roce 1947 na cesty, které jsem popisoval v předchozí podkapitole, již existoval text a motiv, který se měl eventuálně stát knihou *The Recognitions*: „Gaddis přišel do New Yorku, kde napsal příběh, který byl primitivním základem jeho knihy o vykoupení. Příběh byl jednoduchý, vypravující o milostném trojúhelníku, ve kterém mladý muž naruší již rozpadající se manželství.“⁴⁶ Ještě před tím, než měla tato kniha na svých stránkách obsáhnout celý širý svět, existovaly již postavy Wyatta, Agnes a Otta, kteří zachovávají milostný trojúhelník i do dokončeného díla: „Gaddis se nesnažil přetvořit jeho skeč z roku 1945 v román, dokud roku 1947 nezačal cestovat do zahraničí.“⁴⁷ Pokud bychom tedy byli důslední a počítali od prvních nápadů a napsaných slov, tvorba knihy by trvala skoro deset let. I bez spekulací však mohu uvést, že za ní stálo obrovské množství práce: „[...] vzal si s sebou a sbíral po cestách obrovské množství papírových ústřížků a poznámek. To vše, zatímco dychtivě četl a posílal domů pro knihy, které nemohl sehnat v zámoří [...].“⁴⁸ Gaddis psal knihu na cestách pět let. Roku 1952 se navrátil do New Yorku, kde se: „izoloval na newyorské farmě

---

⁴⁵ Tamtéž s. 23. „*The Clementine Recognitions is the story of a wandering hero who travels across much of the then-known world in search of salvation. Thus, it has a large range that Gaddis was coming to see as appropriate for his novel. "I think this book will have to be a voyaging, all the myth & metaphor of that in modern times" (Notes). With this expansion of scope and the new concept of "recognition," he continued to travel throughout Europe and Africa, recognizing counterfeits and seeking to recognize authentic values.*“

⁴⁶ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In *Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. s. 20. ISBN 978-0815623069. „*Gaddis came to New York, where he wrote a story that was the primitive core of his novel of redemption. It simply described a love triangle in which a young man breaks up an already disintegrating marriage.*“

⁴⁷ Tamtéž. s. 21. „*Gaddis did not actually begin fashioning his 1945 sketch into a novel until 1947 when he began traveling abroad.*“

⁴⁸ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In *Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. s. 23. ISBN 978-0815623069. „[...] *taking with him as he did throughout his travels large sacks of newspaper clippings and notes. All the while he read voraciously and sent home to friends for books that he could not obtain abroad [...].*“

po zemřelém příteli. Žil tu sám, vídal se s lidmi jen když šel do města na nákup a ve výbuších obrovského entusiasmů a pracovního nasazení revidoval *The Recognitions*.⁴⁹

Výsledná kniha byla obrovská: „Už od doby, kdy byl román publikován, kolovala fáma, že *The Recognitions* byl originálně ještě delší a byl zkrácen na jeho současných 956 stránek. Tyto fámy byly pravdivé, protože Gaddis a jeho redaktor vynechali velké množství dokumentace a několik vedlejších postav.“⁵⁰ Pro její velikost trvala editorská práce na této knize velmi dlouho, proto i když byla dopsána roku 1953, vydána byla až o dva roky později v roce 1955: „V roce 1953 *The Recognitions* dostali do ruky editoři, práce s psaním a revidováním byla dokončena, avšak důležitý úkol byl ještě na obzoru. *The Recognitions* na rozdíl od jiných knih vyžadovalo značnou editorskou práci, neboť po sedm, nebo i více let, kdy knihu Gaddis psal, na to byl povětšinou sám.“⁵¹

Kniha by možná nikdy nespátřila světlo světa, kdyby se nedostala do rukou mladé nadšené redaktorky, Catherine Carverové. Ta rozpoznala její kvality a chtěla kvality vlastní, coby editorky, předvést na skutečnosti, že dá obrovskému Gaddisově rukopisu dostatečně učesanou formu, aby mohl formálně vyjít.⁵² Rukopis, na kterém začala pracovat byl mnohem objemnější než výsledný text, který později kritici nazývali monstrózní. Obsahoval obrovské množství dodatečných informací včetně poznámek pod čarou, coby vysvětlivek encyklopedických informací, které román obsahuje. Práce Carverové se stala doslova editorským peklem. Podobně náročnou práci prošel o čtyřicet tři let později editor Davida Foster Wallace, který se snažil vytvořit fenomenální postpostmoderní⁵³ dílo a využíval podobných metod jako Gaddis, ať už obrovského množství postav, poznámek pod čarou, encyklopedických znalostí nebo několika současně probíhajících příběhů. Wallaceův redaktor tehdy poznámky pod čarou nechal, Carverová byla přísnější a poznámky pod čarou do textu nepřipustila. Zásahy a škrty probíhaly celý rok 1954.

---

⁴⁹ Tamtéž. s. 24. „Gaddis isolated himself in the New York farmhouse of a deceased friend. Here he lived alone, seeing people only when he went to town for groceries, and, in a burst of intense enthusiasm and labor, revised *The Recognitions*“

⁵⁰ Tamtéž. s. 24. „Since the novel was published, rumors have circulated that *The Recognitions* was originally longer than it is and was cut down to its present 956 pages. These rumors are correct, for Gaddis and his editor cut much documentation and several minor characters.“

⁵¹ Tamtéž. s. 28. „In 1953 *The Recognitions* went to the editors, the job of writing and revising finished, but with a crucial task still to come. *The Recognitions*, unlike some books, required a great deal of editing, for in seven or more years of writing it, Gaddis had been largely alone.“

⁵² Tamtéž. s. 28,

⁵³ O postpostmodernismu svého románu *Infinite Jest* se vyjadřuje sám David Foster Wallace.

10.03.1955 vyšel první román Williama Gaddise. *The Recognitions* mělo být Gaddisovým lístkem mezi literární velikány, dokonce si věřil na Nobelovu cenu: „No, skoro si myslím, že kdybych býval byl dostal Nobelovu cenu, když *The Recognitions* vyšlo, nebyl bych moc překvapený.“⁵⁴ Skutečnost však byla taková, že prvotina se dočkala spíše vlažného přijetí. Nejen kritici knihu spíše odsuzovali, než aby uznali její velikost, ale dokonce ani po stránce prodeje a s ním spojeného komerčního úspěchu kniha nijak nezazářila: „[...] ale kniha byla neúspěšná, stejně jak na tom byl *Moby Dick* o století dříve. Několik čtenářů rozpoznalo její důležitost, díky čemuž měl Gaddis své kultovní čtenáře, ale většina recenzentů byla zastrašena touto obrovskou knihou od neznámého autora.“⁵⁵ Sám William tomu, aby byla kniha o něco úspěšnější odmítal pomoci, neboť věřil, že každá kniha by měla mluvit sama za sebe a autor by neměl čtenáři narušovat perspektivu. V jeho knize se k tomuto tématu vyjadřuje hlavní postava Wyatt několikrát a není pochyb, že nemluví jeho ústa, ale mluví jimi sám Gaddis: „Co by od člověka chtěli, co už nedostali z jeho díla? Co očekávají? Co z něho zbývá, když je jeho dílo dokončeno? Co je kterýkoliv umělec kromě zbytků jeho práce? Lidské kusy, které ji následují. Co zbude z člověka, když je jeho práce hotova, než politováníhodné kusy?“⁵⁶ Přes tyto zjevné snahy nevystupovat a nezastávat se své knihy, nedávat rozhovory a nepropagovat ji, se Gaddis vyjádřil lítostivě k jejímu prvotnímu přijetí: „A tak recepce, kterou kniha získala, byla vystřízlivěním a pokořujícím zážitkem.“⁵⁷

Ačkoli knize se moc nedařilo, měl William Gaddis o několik měsíců později, konkrétně 18.05.1955, důvod slavit, neboť v tento den pojal za svou choť Pat Blackovou.⁵⁸ S ní se nastěhoval do bytu na 223 E. 96th St. Jedná se o místo, které bude využito jako sklad, a to jak v realitě, tak i ve fiktivním *J R*.⁵⁹ V dopisech Williama Gaddise vidíme, že se v této době několikrát pokusil napsat kritikům s vysvětlivkami, či adresovat dotazy ohledně nepřehledných, popřípadě nepřesných vyjádření v jejich pracích reagujících na Williamovo dílo. Jeden příklad

---

⁵⁴ William Gaddis: The Art of Fiction No. 101. *The Paris Review* [online]. zima 1987 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.theparisreview.org/interviews/2577/the-art-of-fiction-no-101-william-gaddis> „Well, I almost think that if I'd gotten the Nobel Prize when *The Recognitions* was published I wouldn't have been terribly surprised“.

⁵⁵ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁵⁶ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. ISBN 9781681374666 str.97 „What is it they want from a man that they didn't get from his work? What do they expect? What is there left of him when he's done his work? What's any artist, but the dregs of his work? The human shambles that follows it around. What's left of the man when the work's done but a shambles of apology.“

⁵⁷ Tamtéž. S. 97. „And so the book's reception was a sobering experience, quite a humbling one.“

⁵⁸ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 306. ISBN 9781564788047.

⁵⁹ Tamtéž. s. 311.

za všechny lze nalézt na stranách 309–310 knihy *Letters of William Gaddis*, kde se dočteme, že píše redaktorovi magazínu *The Spectator*.

Zároveň můžeme pozorovat, že i přes neúspěch svého prvního románu jako autor nepřestal pracovat a již roku 1956 sám sobě zaslal registrovaný dopis, který obsahuje základní premisu románu *J R*: „Jen velmi zkráceně je to o tomto: chlapec, desetiletý, jedenáctiletý, nebo tak nějak starý, ‚začíná business‘ a vydělá hotové jmění vytvářením a následováním v podstatě jednoduchých procedur [...] tím, že přímočaře využívá příležitostí, které si myslím že jsou zcela jasné soudnému oku dítěte v tomto věku, vychovaném v systému hodnot a kritérií úspěchu, které v této době převládají v naší zemi, se stane obchodním magnátem [...] tento chlapec (pojmenovaný J. R.) zaměstnává jako bílého koně, aby se staral o záležitosti tisku, mladého muže nevinného v záležitostech byznysu a peněz, jehož jméno (o kterém se mi zdálo) je Bast [...] tato kniha je projekce a v zásadě satira byznysu a peněžních záležitostí, jak se objevují, a je s nimi nakládáno v současné Americe [...].“⁶⁰ Je zřejmé, že se obsah knihy téměř nezmění až do jejího vydání o devatenáct let později.

3.6 Léta v korporátním světě

Z dopisu, který Gaddis adresoval 01.10.1955 Johnovi a Pauline Napperovým vyplývá, že v první polovině září roku 1955 se narodila Sarah Gaddisová,⁶¹ a jelikož začínalo být evidentní, že: „[...] kniha mu nedodá úspěch, který si představoval [...],“⁶² bylo nutné, aby si William Gaddis našel nějakou práci, která by uživila jeho nově se rozrůstající rodinu. Navíc v lednu roku 1958 se do rodiny Gaddisových narodil ještě Matthew. V roce 1957 se William tedy uchází o pozici ve firmě Pfizer International: „V tuto chvíli se urychleně, kvůli osmnáctiměsíční dceři, která se právě naučila říkat slovo ‚peníze‘ děsivě přesně, snažím získat práci s psaním ve velké

---

⁶⁰ Tamtéž, s. 312–313. „*In very brief it is this: a young boy, ten or eleven or so years of age, ‘goes into business’ and makes a business fortune, by developing and following through the basically very simple procedures [...] by taking straightforward advantage of the possibilities which I believe might well be obvious to the eye and judgment of a child this age, brought up on the sets of values and the criteria of success which prevail here in our country today, he becomes a business tycoon [...] This boy (named here ‘J.R.’) employs, as a ‘front man’ to handle matters, the press &c, a young man innocent in matters of money and business, whose name (which I got in a dream) is Bast [...]. This book is projected as essentially a satire on business and money matters as they occur and are handled here in America today [...].*“

⁶¹ Tamtéž, s. 308.

⁶² MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

farmaceutické společnosti s názvem Pfizer International,⁶³ což se mu nakonec povede.⁶⁴ V korporátním světě se William Gaddis zdrží docela dlouho a vystřídá velké množství různých pozic: „[...] Gaddis započal sérii korporátních prací, které mu později poskytnou surový materiál pro jeho druhou knihu. Po tom, co pracoval jako publicista pro farmaceutickou firmu, psal filmové scénáře pro armádu a později proslovy pro výkonné ředitele firem stejně jako to dělá Thomas Eigen v *J R*, který taktéž publikoval důležitou, avšak zanedbanou knihu.“⁶⁵ Dokonce i práce ve světě, kterou se již v roce 1956 chystal parodovat a satirizovat, mu tedy byla inspirací do jeho dalšího psaní a vidíme, že se i v jeho druhé knize objevují prvky, které bychom mohli označit za autobiografické.

Ani v tomto období však William Gaddis nezapomněl na svou první knihu a v roce 1961 začal řešit s vydavatelstvím MacGibbon & Kee vydání románu *The Recognitions* v Británii. V rámci dopisů, které si vyměňuje s Charlesem Monaghanem, je například varován před možným negativním přijetím této knihy. V roce 1962 je tomuto projektu dána zelená a kniha vychází na Britských ostrovech.⁶⁶ Zároveň se v této době William Gaddis stěhuje z města do vesničky vzdálené asi dvacet mil.⁶⁷

V letech mezi první a druhou knihou si William Gaddis vyměnil množství dopisů se studenty, profesory, kritiky, esejisty a dalšími, kteří pracovali na odborných pracích o *The Recognitions*, nebo projevovali obecný zájem dozvědět se více o této knize.⁶⁸ Zároveň byl tento román několikrát znovu vydán, v roce 1970 dokonce bez Gaddisova vědomí, ignorujíc úpravy, které byly provedeny mezi prvním (1955) a Britským (1962) vydáním,⁶⁹ či ve Francii, kde vyšel jako *Les Reconnaissances* v roce 1973.⁷⁰ V roce 1968 se také podruhé oženil, a to s Judy

---

⁶³ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 315. ISBN 9781564788047 „At the moment, sped on by an 18-month-old daughter who has just learned to say the word ‘money’ frighteningly clear, I’m trying to corner a writing job in a vast drug company called Pfizer International.“

⁶⁴ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁶⁵ Tamtéž. s. 4. „[...] Gaddis began a series of jobs in industry that would later provide some raw material for his second novel. After working in publicity for a pharmaceutical firm, he wrote film scripts for the army and later speeches for corporate executives as does Thomas Eigen in *J R*, who has likewise published an important but neglected novel.“

⁶⁶ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 330–340. ISBN 9781564788047.

⁶⁷ Tamtéž. s. 335.

⁶⁸ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 306–421. ISBN 9781564788047.

⁶⁹ Tamtéž. s. 378–379.

⁷⁰ Tamtéž, s. 382.

Thompsonovou.⁷¹ Rodinné vztahy Williama Gaddise, zejména k jeho manželkám, lze do jisté míry opět pozorovat v jeho díle, a to například v knize *Carpenters Gothic*.

3.7 Druhá kniha a Národní cena za literaturu

Trvalo to dvacet dlouhých let, nakonec však dvacátého 09.10.1975 přichází William Gaddis se svou druhou knihou *J R*.⁷² Ve finální verzi knihy, dlouhé 726 stran, se téměř nic z centrální premisy, kterou sám sobě v podobě dopisu Gaddis poslal, nezměnilo. Ve zmeti korporátního chaosu, který mohl Gaddis dvacet let vnímat kolem sebe, je čtenáři poskytnut v podobě neatributovaného dialogu, který je málokdy dokončen, věty se ztrácí, uprostřed rozhovorů zvoní telefony, hraje rádio nebo televize a vše se odehrává jen v zamotané zmeti hlasů, které málokdy oslovují svůj protějšek. V tomto zmatku sledujeme jedenáctiletého chlapce J R Vansanta, který za pomoci kapesníku, telefonní budky a akcie, kterou koupila jeho třída na školním výletě, vybuduje obrovské finanční impérium.

Jedná se tedy o další monumentální Gaddisovu knihu, která se narodila od jeho prvotiny již dočká vřelého kritického přijetí, i když ani teď se nejedná jen o jednoznačnou chválu: „[...] kniha je složena výhradně z dialogu - 726 stránek hlasů bez jediné kapitoly, nebo rozdělujícího prostoru.“⁷³ případně: „*J R* Williama Gaddise – nejspíš nejlepší nečtená kniha poválečné éry.“⁷⁴

V následujícím roce se dostává *J R* na seznam knih nominovaných na národní literární cenu za rok 1975.⁷⁵ Vedle jmen jako Vladimir Nabokov a Saul Bellow se tedy postavil i William Gaddis, který je pevně přesvědčen o tom, že tuto cenu nevyhraje: „Knihy nominované na národní cenu jsou má, Woiwodova, Bellowova, pak tři knihy povídek od Nabokova, Hortense Calisher, a Joanna Kaplanová, o které nikdo neslyšel (Bob ji vydal a nemůže pochopit její zahrnutí). Nenominovali *Ragtime*, ani *Dead Father*, nebo *Guerillas*. Ovšem jestli je výběr knih zvláštní, co teprve porotci; spisovatel, kritik, a absolutní idiot: Gass, Mary McCarthy a Maurice Dolbier. Ty povídkové knihy musí být Dolbierovi kandidáti, protože jeho pozornost je stejná jako u šestiletého dítěte a jsem si jistý, že nikdy nedočel na stranu 516 v *J R* [...]

---

⁷¹ Tamtéž, s. 358.

⁷² MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. viii. ISBN: 1628926449.

⁷³ Tamtéž. s. 63. [...] *the novel is composed entirely of dialogue-726 pages of voices without a single chapter break or sectional space.*

⁷⁴ ERCOLINO, STEFANO. “The Maximalist Novel.” *Comparative Literature*, vol. 64, no. 3, 2012, s. 241–56. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/23252885>. Accessed 7 June 2023. s. 248.

⁷⁵ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 431. ISBN 9781564788047.

Bellow už vyhrál třikrát, takže vsázím na Calishera?⁷⁶ Jak vidíme, měl velké pochybnosti o své možné výhře, nadto nebyl spokojen s díly, které byly do nominace zahrnuty, naopak postrádal jiné a měl nízké mínění o jednom ze tří porotců, kteří cenu udíleli.

Jeho předpoklad se však nenaplnil a místo Calishera vyhrál dvacátého 01.04.1976 národní cenu za literaturu právě William Gaddis.⁷⁷ Ovšem ani toto ocenění nevedlo k velkým finančním ziskům, které by mu dovolovaly věnovat se psaní naplno⁷⁸: „Bob říkal první, že Bantam nechtějí *J R* – myslí si že Jaffe to nejspíš ani nečetl [...] o čemž se domnívám, že znamená, že nebyli povzbuzeni prodeji *The Recognitions*.“⁷⁹ Vydavatelé zřejmě měli jisté výhrady k vydávání této knihy. A tak už v říjnu roku 1976 Gaddis píše ve svém dopise z cest po Asii: „[...] je to bolestivé, ale jak jinak bych kdy navštívil Bangkok a Japonsko? Je to jakási záplata za miliony dolarů, které *J R* nevydělalo.“⁸⁰

Gaddis tedy pokračoval v práci na vlastní pěst, věnoval se psaní a přivydělával si jako učitel.⁸¹ V roce 1976 začal učit na Bardově univerzitě.⁸² Zde vyučoval dva kurzy, kreativní psaní a „úpadek americké literatury a kultury.“⁸³ „Vyučování není špatné, ovšem stále pracuji s němými pohledy na mě, nebo na podlahu. Devět lidí se ukázalo na ‚kreativním psaní‘ a 27 na ‚úpadku‘ [...] jako vždy dostat ‚spisovatele‘ k diskusi je jako trhání zubu [...] na druhou stranu si myslím, že lidé z úpadku skutečně čtou (napočítal jsem 21) a jsou dost responzivní v diskusi, doufám, že to vydrží. Na konci každé hodiny se cítím, jako bych vypotřeboval materiál na celý semestr.“⁸⁴ Gaddis bral učení vážně, a i když u něj moc dlouho nevydržel, přesto si z těchto

---

⁷⁶ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 431. ISBN 9781564788047. „*Books nominated for the Nat Book Award are mine, Woiwode’s, Bellow’s, then 3 books of stories (!) by Nabokov, Hortense Calisher, and Joanna Kaplan whom nobody’s heard of (Bob published it & can’t understand its inclusion). No Ragtime, no Dead Father, no Guerillas. But if the book selections are odd, the judges are even odder; a writer, a critic, and a complete idiot: Wm Gass, Mary McCarthy, and Maurice Dolbier. The short story books must be Dolbier’s candidates since his attention span is that of a 6 year old and I’m sure he will never reach page 516 in J R [...]. Bellow has won the NBA 3 times so my money’s on Calisher?*“

⁷⁷ Tamtéž, s. 432.

⁷⁸ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁷⁹ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 432. ISBN 9781564788047. „*Bob said, first, that Bantam does not want J R—he thinks Jaffe has probably not read it [...] which I imagine could only mean they have not been encouraged by their sales of The Recognitions*“

⁸⁰ Tamtéž, s. 432. „*[...] painful but how else would I ever see Bangkok & Japan? Sort of a sop for the million \$ J R did not make I guess*“

⁸¹ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁸² Tamtéž, s. 4.

⁸³ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 441. ISBN 9781564788047

⁸⁴ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 441. ISBN 9781564788047 „*Bard is fine although I still labour under silent stares, at me or at the floor. Nine people showed up for the writing ‘workshop’ & 27 for ‘Failure’ [...] As usual getting ‘writing’ to discuss is like pulling teeth. [...] On the other hand, the Failure people I think are really doing the reading (I pared the number*

kurzů sám pro sebe něco vzal, neboť jeho „úpadek“ byl nakonec základem jeho eseje *Spěch pro druhé místo*, která je například Stevenem Moorem považována za Gaddisovu nejlepší⁸⁵: „[...] centrální téma v jeho vlastní fikci a také předmět jeho brilantní eseje, spěch pro druhé místo“ (1981), nejlepší z mála jeho nefikčních kousků.“⁸⁶ Kromě Bardovy univerzity mu bylo nabídnuto například místo na Washingtonově univerzitě v St. Louis: „[...] profesor Angličtiny na Washingtonově univerzitě v Saint Louis. Pozval WG, aby zde učil po dobu tří týdnů.“⁸⁷

S financemi Gaddisovi, kromě honorářů za jeho práce, nakonec pomohly i granty a stipendia, která získal, aby mohl nadále psát a nemusel kreativního ducha krotit starostí o peníze. Mezi takové patřilo třeba „MacArthur foundation fellowship“ které Gaddis získal v roce 1982⁸⁸ spolu s devatenácti dalšími „výjimečně talentovanými lidmi“, což znamenalo, že byl po dobu pěti let osvobozen od daní a pobíral stipendium o výšce 24 000–60 000 dolarů.⁸⁹ V dopisech Williama Gaddise se později dočteme, že byl nominován svým přítelem Frederickem Karlem a že částka, kterou mu nadace vyplácela je: „okolo 50 000 dolarů (což je 120 000 dolarů v dnešní době) ročně po dobu následujících pěti let.“⁹⁰

William Gaddis z toho byl pochopitelně zcela nadšen, ve svém dopisu ze 14.07.1982 píše: „[...] dovedete si to představit! Celá tato záležitost je pro mě odzbrojující překvapení, a já se stále snažím to uchopit po 40 letech nedůvěryhodného přístupu k světu a k bohatství: 5 let ‚zabezpečení‘ [...] poprvé nějaké opravdu hmatatelný důvod proč prostě jen žít po dalších 5 let.“⁹¹

---

down to 21) & quite responsive in discussion, I hope it keeps up. At the end of each class I feel I've exhausted my material for the whole term.“

⁸⁵ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449

⁸⁶ Tamtéž. s. 4. „[...] central theme in his own fiction and the subject of his brilliant essay "The Rush for Second Place" (1981), the best of his few nonfiction pieces.“

⁸⁷ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 474. ISBN 9781564788047. „[...] professor of English at Washington University in Saint Louis. He wrote to invite WG to teach for three weeks there.“

⁸⁸ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁸⁹ Fort Worth star-telegram: 19 to receive tax-free money in support plan for 'geniuses'. USA, 16.07.1982 I. s. 16A. ISSN 0889-0013.

⁹⁰ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 530–531. ISBN 9781564788047. „amounting to \$50,000 (\$120K today) a year for the next five years.“

⁹¹ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 530–531. ISBN 9781564788047. „[...] Can you imagine this! The entire thing a stunning surprise to me & I am still trying to absorb it after those 40 years of mistrustful approaches to the world and fortune: 5 years of "security"! [...] for the first time really some tangible reason simply to live for another 5 years.“

V roce 1984 se stala v Gaddisově životě další významná událost, když byl zařazen mezi členy „Americké akademie a institutu umění a písmen“,⁹² což nám může posloužit jako důkaz toho, že se o Gaddisovi začalo mluvit stále více, a i když prodeje jeho knih nebyly tak vysoké, jak by doufal, jeho jméno začíná mít opravdovou váhu. V roce 1982 vychází první kniha o Williamu Gaddisovi, speciální číslo *Review of contemporary literature*⁹³ a roku 1984 vychází již druhá kniha věnující se tématice Williama Gaddise *In Recognition of William Gaddis*.⁹⁴ Zároveň z jeho dopisů z období mezi druhou a třetí knihou (1975-1985) můžeme vyčíst, že o něm studenti začínají psát své závěrečné práce a že se o něj zajímá dokonce i režisér, který chce natočit filmovou adaptaci *J R*.⁹⁵ V roce 1982 poskytl svůj první rozhovor.

Přes všechnu tuto pozornost však Gaddis zůstává autorem, kterého čtou zejména univerzitní profesoři, studenti, kritici a jiní akademici, místo široké veřejnosti – ještě v roce 1998 v Gaddisově nekrologu si Carlin Romano stěžuje na nečitelnost jeho prvních dvou knih.⁹⁶

3.8 Carpenters Gothic: kniha kterou mohou číst davy

S nově získanou finanční nezávislostí se William Gaddis pouští naplno do spisovatelského řemesla a roku 1985 vychází jeho třetí kniha *Carpenters Gothic*.⁹⁷ Svou formou se sice podobá knize *J R*, neboť je také téměř výhradně tvořena neatributovaným dialogem, avšak na rozdíl od ní nebo od *The Recognitions*, je tato kniha útlá, neboť čítá necelých 300 stran. Vypráví o muži, který se přestěhoval do viktoriánského domu v New Yorku, podobně jako sám Gaddis. Steven Moore potvrzuje, že se jedná o ten samý dům, ve kterém Gaddis v této době bydlel, čili i tato kniha si nese autobiografické prvky.⁹⁸ Gaddis ve svém dopise říká: „*Carpenter's Gothic* se zde docela daří, a to i přes mnohé přešlapy při čtení od recenzentů a kritiků, a to dokonce i od těch pochvalných, hlavně si myslím, že mi kniha pomohla zobrazit mě jako živého spisovatele namísto toho, abych byl viděn (když jsem tak viděn byl) jako excentrický, schovávající se spisovatel, který kdysi napsal pár dlouhých obtížných knih.“⁹⁹ Je zřejmé, že Gaddis považuje

---

⁹² MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁹³ Tamtéž. s. 4.

⁹⁴ Tamtéž. s. 4.

⁹⁵ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 421–587. ISBN 9781564788047.

⁹⁶ The Philadelphia inquirer: *William Gaddis his legacy on the line*. 21.12.1998 s. C5. ISSN 0885-6613.

⁹⁷ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁹⁸ MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449.

⁹⁹ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. ISBN 9781564788047. s.591 „*Carpenter's Gothic* has done quite well here for such a book despite numerous misreadings by our reviewers & critics even the favourable ones, mainly I think what it did for me was to bring

svou novou knihu za veliký úspěch. O knize se můžeme dočíst také že: „[...] označila Gaddisův vstup mezi knihy-kupující povědomí veřejnosti.“¹⁰⁰ Konečně se tedy Gaddisovi plní sen a stává se spisovatelem, který se užívá tržbami svých knih. Zároveň se díky vlně popularity této knihy zvedl zájem o jeho první dvě knihy a ty jsou opětovně vydány.¹⁰¹ *Carpenter's Gothic* bylo také nominováno na PEN/Faulkner award.¹⁰²

V této době se Gaddis věnoval rodině. Sledoval dospělý život svých dětí a užíval si ústraní New Yorku. Dopisoval si se svými studenty, neboť se stále častěji stával tématem závěrečných prací.¹⁰³ V jeho dopisech čteme i přípravy pro jeho budoucí knihu *A Frolic of His Own*. Například v dopise ze 06.07.1987,¹⁰⁴ se ptá Donalda Oresmana a ujišťuje se, zdali chápe různé výklady zákonů, přestupků a výnosů správně. Nezapře v sobě bývalého kontrolora faktů a vše, o čem píše, musí být fakticky co nejpřesnější.

V roce 1993 se William Gaddis stává ve státě New York státním spisovatelem, což je post, který se obnovuje každé dva roky.¹⁰⁵ Zároveň se stává držitelem Lannan literary awards and fellowships, což je: „cena za výrazné přispění anglickojazyčné literatury, která připadá spisovateli Williamu Gaddisovi za celoživotní přínos [...],“¹⁰⁶ to je dalších 50 000 dolarů,¹⁰⁷ které William Gaddis dostává, aby mohl pokračovat ve svém psaní, jelikož se udělují: „[...] autorům s potenciálem pro vynikající budoucí tvorbu.“¹⁰⁸

3.9 A Frolic of His Own a druhá národní cena

Vynikající budoucí tvorba se Gaddisovi jistě povedla, neboť po v roce 1994 vydává další knihu, tentokrát po pouhých devíti letech. Dílo spíše mohutné, neboť *A Frolic of His Own* má téměř 600 stran a znovu se zabývá satirou a kritikou amerického, tentokrát soudního, systému. Kniha

---

me along as a real living novelist from having been viewed (when I was viewed) as a rather eccentric recluse who'd once written a couple of long very difficult books.“

¹⁰⁰William Gaddis: *Life and work* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/life&work.shtml> „[...] marked Gaddis's entry into the book-buying public's consciousness.“

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Washington University of Saint Louis: William Gaddis. *Washington University of Saint Louis* [online]. USA [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://library.wustl.edu/spec/gaddis/>.

¹⁰³ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 587–709. ISBN 9781564788047.

¹⁰⁴ Tamtéž. s. 612.

¹⁰⁵ *Newsday (Nassau edition): LI novelist Gaddis named 'state author'*. USA, 19. 08.1993 l. s. 11P. ISSN 0278-5587.

¹⁰⁶ *The Los Angeles Times: William Gaddis among Lannan award winners*. USA, 13. 10.1993 l. s. E6. ISSN 0458-3035. „Awards given for significant contributions to English-language literature, went to novelist William Gaddis for lifetime achievements.“

¹⁰⁷ Tamtéž. s. E6.

¹⁰⁸ Tamtéž s. E6. „[...] with potential for outstanding future work [...]“

dokonce začíná slovy: „Spravedlnost? – Dostaneš spravedlnost v příštím světě, v tomto máme zákony.“¹⁰⁹ Kniha je podobně jako dvě předchozí psána výhradně nepřipraveným dialogem, který nás provádí přelíčeními několika soudů.

O rok později se William Gaddis opět dostává mezi finalisty americké Národní ceny za literaturu, kde stanul vedle spisovatelů jako Julius Lester, Julia Alvarez, Alan Isler, nebo Carol Shields.¹¹⁰ Cenu nakonec vyhrál, a tak se podruhé stal jejím držitelem. Peter Dempsey píše ve své eseji, jíž napsal po Gaddisově smrti, že Frolic se: „[...] prokázala jako jeho nejpopulárnější a nejpřístupnější kniha.“¹¹¹

Z dopisů Williama Gaddise této doby vyplývá, že se, snad víc než kdy dříve, zajímal i o antickou mytologii. Důkazem je jeho poslední kniha, která byla vydána až posmrtně.¹¹² Stále psal mnohým svým přátelům¹¹³, chválil knihy Dona DeLilla¹¹⁴, a připravoval vydání knihy *Agape Agape*, jež měla původně být dlouhým esejem na téma samo hracího pianu, ale později se změnila na knižní monolog.¹¹⁵

3.10 Úmrtí a posmrtně vydaná díla

William Gaddis zemřel čtyři roky před vydáním své poslední knihy *Agape Agape*, tedy v roce 1998. Stalo se tak šestnáctého prosince ve východním Hamptons.¹¹⁶ což znamená, že zemřel třináct dní před svými šestasedmdesátými narozeninami. Příčinou smrti byla rakovina prostaty.¹¹⁷ Gaddisovy poslední myšlenky však nejsou s jeho smrtí ztraceny, byly zaznamenány v podobě jeho knihy, která velmi blízce připomíná závěrečné dílo jiného velíkána literatury, Thomase Bernharda. Bernhardově *Zániku se Agape Agape*, tedy kniha o umírajícím muži, který v nekonečném proudu myšlenek lituje všeho, co nestihl dokončit, jež přemýšlí nad státem, ve kterém žije, nad uměním, láskou a vlastně vším, co by mohlo umírajícímu procházet hlavou,

---

¹⁰⁹ GADDIS, W. (1995). *A Frolic of His Own (Reprinted)*. Scribner. s. 1. ISBN: 0684800527. „Justice? -You get justice in the next world, in this world you have the law.“

¹¹⁰ *Lexington herald-leader: Nuland, Gaddis top list of finalists for critics' awards*. USA, 05.02.1995 l. s. E4. ISSN 0745-4260.

¹¹¹ *William Gaddis: Life and work* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/life&work.shtml> „[...] and has proved his most popular and accessible.“

¹¹² GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 709–742. ISBN 9781564788047.

¹¹³ Tamtéž. s. 709–742

¹¹⁴ Tamtéž. s. 735.

¹¹⁵ Tamtéž. s. 709–742

¹¹⁶ *Chicago Tribune: Author William Gaddis, 75 who perfected modernist fiction*. USA, 19.12.1998 l. s. section 1 s. 23. ISSN 1085-6706.

¹¹⁷ Tamtéž. s. section 1 s. 23

velice podobá¹¹⁸. Kniha vyšla v roce 2002 a sklídila stejný, ne-li větší úspěch jako ostatní Gaddisova díla, která již v této době byla již vnímána jako texty velkého umělce: „Tato podivně nazvaná novela je posledním dílem jednoho z největších, ale nejméně čtených, vlivných amerických spisovatelů [...].“¹¹⁹

O Gaddisovi nadále vycházejí odborné práce, články, knihy a další publikace. To poslední, co mohl sám nabídnout, byla potom obrovská zásoba dopisů, výstřižků, poznámek a rukopisů, které po něm zůstaly a jsou k nahlédnutí na Washingtonově univerzitě v St. Louis¹²⁰, kde William Gaddis chvíli hostoval.

Vedle *Agape Agape* vychází v roce 2002 ještě jedna kniha, editovaná Josephem Tabbin s názvem *Rush for the second place*. Jak název napovídá, jedná se o kolekci esejů, jež ve svém životě William Gaddis napsal.¹²¹ V roce 2013 vyšla sbírka dopisů zeditovaná Stevenem Moorem,¹²² ze které jsem vehementně čerpal.

---

¹¹⁸ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 718. ISBN 9781564788047.

¹¹⁹ DEMPSEY, William. *Eroding the absolute*. *The Guardian*. New York, 31.12.1998 l. s. 17. ISSN 0017-5021.

¹²⁰ *William Gaddis: Life and work* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/life&work.shtml>

¹²¹ *William Gaddis: Bibliography* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/bibliography.shtml>

¹²² *The Austin American-statesman: Notes from neglected master*. USA, 16. 06.2013 l. s. E4. ISSN 2473-5515.

4 Kritická recepce děl Williama Gaddise

Nyní, když jsme obeznámeni s tím, kdo to William Gaddis byl, zároveň máme představu o velikosti jeho literárního díla, můžeme se přesunout k hlavní části této práce, tedy vývoji kritické recepce Gaddisova díla.

Pevně věřím, že se mi v minulé kapitole podařilo čtenáři přiblížit Gaddisovu osobnost, coby nadšeného spisovatel, který byl ovšem od útlého mládí zklamán z vytrácející se autenticity lidí a společnosti ve svém okolí. Postrádal opravdový zápal, skutečné konverzace, „nepředžvýkané“ myšlenky, kterým by se podařilo vdechnout (nejen) soudobé americké literární kultuře autentičnost a hloubku. Snaha o souboj proti tehdejší neautentičnosti a automatizování uměleckých děl byla důsledkem Gaddisovy obavy, že by se každý mohl stát géniem s vidinou zisku na úkor krásy díla, která by převelice trpěla. Báł se přespříliš konzumní společnosti, která si bude vážit jednoduché a rychlé zábavy více než uměleckého díla, které vyžaduje pozornost, čas a pochopení.

Kdybychom se pokusili vizualizovat Gaddisovu kariéru za pomoci grafu, nejspíš bychom zaznamenali sinusoidu. Ta začíná na nule, odkud následně klesá a klesá, dokud nedojde ke změně, která způsobí stoupání až do bodu dalece přesahující ten výchozí. Správná sinusoida by ovšem nemohla pouze stoupat, neboť takto funkce nefungují. Tedy ve chvíli, kdy náš graf dosáhl vrcholu, ho musíme jako připodobnění k sinusoidě opustit, jelikož William Gaddis, jakmile jednou vstoupil do pomyslné síně slávy, ji už nikdy neopustil a naopak, dnes je nejspíš nejslavnější a nejznámější co kdy byl.

Pokud bychom místo sinusoidy zvolili druhou metaforu, o které jsem přemýšlel, tedy horskou dráhu a vozík, tak bychom se v této kapitole pasovali do pozice prvních testovacích údržbářů, kteří touto horskou dráhou projedou, neboť pro nás nebude důležité pouze kam se vozík vydává, ale i jak se mu daří stoupat nebo klesat. Budeme si muset také všimnout dráhy samotné a všeho co ji utváří, aby po jejích kolejkách mohla kariéra spisovatele vést od sepsání *The Recognitions* až do současnosti. V této kapitole se tedy nebudeme zaměřovat jen na Williama Gaddise a jeho kritickou recepci ve vakuu, ale podíváme se ve zkratce na stav americké literatury v padesátých, šedesátých a sedmdesátých letech, kdy došlo k největším změnám vnímání Gaddise a jeho literárních kvalit. Během této kapitoly si také připomeneme několik autorů, se kterými byl Gaddis neodvratně srovnáván, zejména Jamese Joyce, ale také ty, se kterými chtěl sám být srovnáván, neboť jeho dílo jimi bylo velmi ovlivněno. Řeč bude zejména o T. S. Elliotovi, neboť i tato komparace měla významný vliv na to, jakým způsobem

byl William Gaddis vnímán soudobou i pozdější kritikou. Nezůstane však jen u autorů, kteří Gaddisovi předcházeli, ale budeme také hovořit o těch, které Gaddis nejspíš inspiroval a kteří stáli jako průkopníci kultury, aby se i Gaddisovo dílo mohlo dostat na výsluní; zde budeme zmiňovat zejména Thomase Pynchona a Johna Bartha. Samozřejmě nesmíme zapomenout ani na významný rozdíl mezi akademickým pohledem na Williama Gaddise, který přichází až dlouho po tom, co byla jeho první kniha zatracena kritikou z řad neakademických recenzentů. Nahlédneme tedy i na vývoj vnímání Gaddisova díla očima akademické obce a odborných prací. Ty měly k tomu, aby posoudily kvality jeho díla, poněkud více času než recenzenti píší své kritiky často velice narychlo.

Abych mohl podat ucelený obraz, takový, jaký jsem ho v přechodném odstavci popsal, seznámil jsem se s množstvím primárních zdrojů, zejména novinovými a časopiseckými recenzemi, které byly o čerstvě vycházejících knihách Williama Gaddise napsány. Pro nahlédnutí do akademického světa zabývajícího se Gaddisem jsem pracoval s knihami a monografiemi, nebo samostatnými články, které byly napsány ohledně jeho osoby. Jelikož jsem chtěl zakončit kapitolu pohledem na Gaddise v dnešní době, navštívil jsem i internetové portály zabývající se, ať už výhradně, nebo částečně, literaturou, kde jsem se i já sám o Gaddisovi poprvé doslechl.

Práce si rozhodně nedává za cíl být vyčerpávající studií, neboť nuancí v životě Williama Gaddise a v americké kulturní scéně je tak obrovské množství, že by se jimi mohl zabývat celý tým odborníků. Tuto práci lze považovat spíše za sondu, za nahlédnutí do hektického vývoje Williama Gaddise, který začal jako autor knihy, která je „zlá“¹²³ až po autora, o kterém má velice vysoké mínění i velikán Harold Bloom: „*The Recognitions* je tak bohaté dílo, že Gaddis mohl na jeho úspěchu spočinout navždy.“¹²⁴

4.1 Americká literatura padesátých let

Když se s odstupem sedmdesáti let snažím zjistit, jaká byla literatura padesátých let v Americe, nemohu se ubránit dojmu, že se nevyhnutelně setkávám s revizionismem. Když se dnes budeme chtít dočíst o největších literátech a literárních směrech této doby, dostaneme výklad, který již počítá s dobou šedesátých let, tedy předpokládá příchod postmodernismu. Ten přichází v

---

¹²³ NORTH, Sterling. The world in a slimy Mirror. *Wisconsin state journal*. Wisconsin, 13. 03.1955 I. ISSN 0749-405X.

¹²⁴ BLOOM, Harold. William Gaddis: (Bloom's Modern Critical Views). USA: Chelsea House Publications, 1994. s. 1. ISBN 9780791076644. „*The Recognitions is so rich a work that Gaddis could have rested on his oars forever.*“

polovině padesátých let, ovšem hovoří se o něm až v letech sedmdesátých a osmdesátých.¹²⁵ Přesto jsem přesvědčen o tom, že se mi podařilo shromáždit dostatečné množství odborné literatury, abych mohl tuto podkapitolu vložit do této práce a čtenáře informovat o tom, jaká nejspíš byla mainstreamová literatura padesátých let minulého století v USA, abychom z jejího tvaru mohli později vydedukovat, proč se Gaddis setkal s tak odloženým doceněním.

Podíváme-li se do věhlasné *Norton Anthology*¹²⁶ která nás bude provázet celou touto podkapitolou, zjistíme, že ačkoli je v ní velký výčet jmen, která definovala (dle kolektivu autorů) prózu od roku 1945 až do současnosti, tak tu Williama Gaddise nenajdeme. To nás ale nemůže zarazit, ani překvapit, neboť byla tato kniha vydána v roce 1979, kdy se publikace o Gaddisovi teprve začínaly sepisovat. Z našeho pohledu je však mnohem zajímavější skutečnost, že stejně tak jako tu chybí Gaddis, tak bychom tu mezi prozaiky nenašli ani Johna O'Haru, který vyhrál americkou národní cenu za literaturu v roce 1956,¹²⁷ což byl rok kdy se o ni, už jen svou existencí, ucházel i Gaddisův první román. Z toho můžeme usoudit, že se v americké literatuře této doby nejlépe hodnotila ta díla, která však nejspíš nezanechala ten největší dopad.

Zcela pochopitelně bychom v této časové etapě našli knihy, které se psaly o druhé světové válce, ovšem jak říká kolektiv autorů z výše zmiňované publikace: „Knihy o druhé světové válce byly dlouhé, většinou nafouknuté kroniky, které se navracely k naturalismu spisovatelů ze třicátých let a byly neambiciózní ve formě a stylu.“¹²⁸ Možná i proto, že nepřinášejí nic nového, se autoři těmto spisům prakticky nevěnují, pouze zmiňují, že pro imaginativní literaturu z období druhé světové války si čtenáři museli počkat na Hellerovu *Hlava XXII* (1961, Joseph Heller) a Pynchonovu *Duhu Gravitace* (1973, Thomas Pynchon)¹²⁹.

Vypadá to tedy, že na tyto časy se v literatuře zatím nechtělo vzpomínat, tudíž William Gaddis se musel „provinit“ něčím jiným než tím, že nenapsal knihu o tomto válečném konfliktu.

---

¹²⁵ LYOTARD, Jean-Francois. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem*. Praha: Filosofický ústav AV ČR, 1993. s. 5–11. ISBN 9780791076644.

¹²⁶ PARKER, Hershel, Laurence B. HOLLAND, Francis MURPHY, Ronald GOTTESMAN, David KALSTONE a William PRITCHARD. *The Norton anthology of American literature*. Vol. 2. New York: Norton, 1979. ISBN 0-393-95035-2.

¹²⁷ National Book Foundation: 1956 winners. *National Book Foundation* [online]. [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.nationalbook.org/awards-prizes/national-book-awards-1956/>.

¹²⁸ PARKER, Hershel, Laurence B. HOLLAND, Francis MURPHY, Ronald GOTTESMAN, David KALSTONE a William PRITCHARD. *The Norton anthology of American literature*. Vol. 2. New York: Norton, 1979. s. 1762. ISBN 0-393-95035-2. „World War II novels were long, usually swollen chronicles that looked backward to the naturalism of 1930s writers and were unambitious in their form and style.“

¹²⁹ Tamtéž. s. 1762.

Odpovědí na otázku, čím se tedy William Gaddis provinil, může být fakt, že se mainstreamová literatura přestala zabývat velkými otázkami, a pokud se jimi zabývala, jednalo se spíše o globální problémy jako Studená válka, než o problémy na americké domácí půdě: „[...] většina Američanů byla zaměstnaná, placena lépe než kdy dřív, a vystavena stále se zvětšujícímu počtu domácích, práci ulehčujících spotřebičů[...].“¹³⁰ Je nám tu řečeno, že tato doba byla dobrým obdobím pro amerického spisovatele, ovšem pouze v retrospektivě, protože: „[...] on, nebo ona, [spisovatel] nemohl být doceněn a pochopen ignorantským a materialistickým národem, který řídí byznysmeni, generálové a golfeři.“¹³¹ To vytvářelo ideální prostředí pro knihy kritizující společnost, jako například Salingerovu *Kdo chytá v žitě* (1951, J. D. Salinger), *Ani den!* (1956, Saul Bellow), *Neviditelný* (1952, Ralph Ellison), které popisovaly jedince na okraji společnosti cítícího tíhu faktu, že nezapadá tak, jak by nejspíš měl, protože zbytek společnosti funguje nebo alespoň vypadá že funguje, jako dobře promazaný stroj. Stejně tak v této době přichází Beatnická generace, kde vidíme vzdor proti systému, a člověka, který si dělá co se mu zlíbí, i když to není podle norem správné.¹³² V jedné beatnické knize dokonce najdeme i samotného Williama Gaddise, a to konkrétně v *Podzemníci* (1953, Jack Kerouac).

Jak je tedy možné, že se tyto knihy dostaly do pomyslného hledáčku literární společnosti, zatímco William Gaddis musel na své (znovu)objevení čekat téměř dvacet let? S největší pravděpodobností je to proto, že zkrátka předběhl svoji dobu. Nejenže se vydal cestou kritickou, tak jako jeho kolegové, ale jeho kniha je také nanejvýš experimentální,¹³³ plná postupů barokní prózy,¹³⁴ neatributovaného dialogu, náhlých časových i lokálních skoků, bezbřehé encyklopedické škály informací a kritiky široké veřejnosti. Současně se dotýká těch umělců na okraji, kteří jsou protagonisty jiných kritických románů, což vedlo k jakési přeplněnosti, na kterou nebyla společnost připravena. Proto je Gaddis objeven, až když se objeví další autoři jemu podobní, zejména John Barth a Thomas Pynchon, aby Gaddisovi pomohli projít se po cestě, kterou pro ně sám připravil: „Není to doba, kdy by se experimentovalo se stylem. Namísto toho ti nejzajímavější autoři přicházejí s novými a

---

¹³⁰ PARKER, Hershel, Laurence B. HOLLAND, Francis MURPHY, Ronald GOTTESMAN, David KALSTONE a William PRITCHARD. *The Norton anthology of American literature*. Vol. 2. New York: Norton, 1979. ISBN 0-393-95035-2 „[...] the majority of Americans were employed, paid better than they ever been paid, and exposed to an ever-increasing number of households "labour-saving devices"[...]“

¹³¹ Tamtéž. *The Norton anthology of American literature*. Vol. 2. New York: Norton, 1979. ISBN 0-393-95035-2 „[...] he or she could not possibly be appreciated or understood by a philistine and materialistic nation run by businessmen, generals, and golfers.“

¹³² Tamtéž. 1761–1770

¹³³ BLOOM, Harold. *William Gaddis: (Bloom's Modern Critical Views)*. USA: Chelsea House Publications, 1994. s. 127–162. ISBN 9780791076644.

¹³⁴ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. *In Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. s. 32–45. ISBN 978-0815623069

důležitými myšlenkami.“¹³⁵ Což by jen potvrzovalo, že když Gaddis přišel s obojím, tak zahltil všechny, kteří na to nebyli připraveni.

4.2 Předpokládané ohlasy

Jak už jsme si uvedli v předchozí kapitole, William Gaddis si byl vědom kvalit své knihy. Hned ve svém prvním rozhovoru se přiznal k tomu, že málem očekával Nobelovu cenu za literaturu, když v jeho třiatřiceti letech vyšla. Přestože ve skrytu své duše doufal v nejvyšší literární ocenění, byl si vědom, že jeho kniha asi nebude přijata takovým způsobem, jakým by podle něj být měla.

Na stránkách *The Recognitions* je velice patrné, že si o kritikách Gaddis nemyslí nic dobrého. Hned ve druhé kapitole navštěvuje Wyatta postava kritika, která se chce nechat uplatit, aby se přimluvila za obrazy, kterými chce Wyatt prorazit do uměleckého světa. Po nepřijetí takové nabídky je odmítnut sám, což je jedno z ohnisek celé Wyattovy cesty v *The Recognitions*. Ovšem to rozhodně není jediný příklad, na kterém bych mohl ukázat Gaddisovu působivou schopnost předvídat budoucnost a s ní spojenou ostrou kritiku, která však bude jak podle něj, tak podle mnoha pozdějších obhajitelů Williama Gaddise, naprosto zcestná.

„Kritik v zeleném vlněném svetru se hrbil nad básníkem říkajíc –Tyhle usoplený děcka, který vyšly z vysoké a myslí si, že můžou psát knížky.“¹³⁶ „–Viděl jsem první recenze tvé knihy o umění, nějaký polo-kritik ji celou rozebírá.“¹³⁷ „–Kritici! Zamumlal Brown. –Nazývají se kritici jen protože se nikdy nenaučili, jak si vydělat.“¹³⁸ Vybral jsem pouze pár případů, abych demonstroval, že Gaddis opravdu neviděl v kritikách nic dobrého. Nesmíme ovšem zaměňovat akademiky, kteří píšou odborné práce, a kritiky, kteří píšou do kulturních deníků a týdeníků, neboť je to převážně ona druhá kategorie, do které se Gaddis takto obouává. Avšak není to jen zášť vůči této profesi, která se vyskytuje na stránkách *The Recognitions*. Všimněme si první citace, William Gaddis zde nenápadně pomrkává sám na sebe, přeci jenom sám (ne)dokončil školu v pětadvaceti letech a od té doby, kromě cestování, nedělal nic jiného, než připravoval román, který měl co nevidět spatřit světlo světa.

---

¹³⁵ HIGH, Peter B. *An outline of American literature*. London: Longman, 1986. s. 176. ISBN 0-582-74502-0. „It is not a period of important experiments in style. Rather, the most interesting authors are developing new and important themes.“

¹³⁶ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. s. 192. ISBN 9781681374666. „The critic in the green wool shirt was stooped over the poet, saying —These snotty kids who come out of college and think they can write novels.“

¹³⁷ Tamtéž. s. 345. „—I mean I just saw an advance review of your art book; some half-ass critic takes it apart.“

¹³⁸ Tamtéž. s. 347. „—Critics! Brown muttered. —They call themselves critics just because they never learned how to make a living.“

Ještě více než v takovýchto narážkách na kritiky se potom předpoklad neúspěchu a potopení knihy ze strany těchto placených profesionálů projevuje v postavě, kterou Gaddis dokonce pojmenoval Willie: „–Proboha Willie, ty musíš být opilý. Buďto jsi opilý, nebo píšeš pro velmi malé publikum.“¹³⁹ Postava autora všeobsahující knihy, očividně psané pro úzký okruh čtenářů, která je na konci své cesty. Když je kniha konečně vydána, je metaforicky téměř pohřben pro její velikost a náročnost, neboť se kritici neobtěžovali ji číst, nebo při jejím čtení dávat nějak zvlášť pozor. Což je něco, co je po vydání reálného románu vyčítáno mnohým kritikům, kteří byli pověřeni tím, aby ho recenzovali.

William Gaddis si tedy nejspíš uvědomoval, že přináší něco nového, něco, co není v tomto kulturním klimatu zrovna očekáváno. Přestože kvalitám knihy rozhodně věřil, se takto, ať už vědomě nebo podvědomě, připravoval na neúspěch a zároveň na něj již meta-fikčně poukazoval.

4.3 Kritici potápí *The Recognitions*

Co se dozvíme v této podkapitole, by už pro nikoho nemělo být překvapením. William Gaddis vydal *The Recognitions* v roce 1955 a v březnu téhož roku se dočkal recenzí, které, ač je možná očekával, rozhodně nebyly takové, jaké by si přál. Osm let připravovaná kniha byla téměř jednomyslně zhodnocena jako nevhodná. Je to v souladu s mnohými předmluvami nebo prvními odstavci odborných publikací, monografií i knih, které se zabývají osobou a dílem Williama Gaddise: „Nesoudnost jedné generace je vždy zdrojem úžasu pro generaci následující. [...] *The Recognitions* bylo vydáno v roce 1955 a vyprodalo se o několik let později a bylo z větší části ignorováno po celou generaci.“¹⁴⁰ Nebo: „Zatímco úspěchy Williama Gaddise ve světě fikce jsou masivní, a to jak v důležitosti, tak v rozsahu, kritická recepce jeho prvních dvou románů byla skromná a nejasná. *The Recognitions* (1955) získalo vlažné recenze [...].“¹⁴¹ Co jsem však nečekal, když jsem se pustil do čtení primárních zdrojů, tedy všech recenzí, které se mi povedlo dohledat, byl fakt, že zase tak jednoznačná ona kritika nebyla.

---

¹³⁹ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. s. 467. ISBN 9781681374666. „—Good lord, Willie, you are drunk. Either that or you're writing for a very small audience.“

¹⁴⁰ MOORE, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 1. ISBN: 1628926449 „*The misjudgement of one generation is always a source of amazement to the next. [...] The Recognitions, was published in 1955, remaindered a few years later, and largely ignored for a generation.*“

¹⁴¹ BLOOM, Harold. *William Gaddis: (Bloom's Modern Critical Views)*. USA: Chelsea House Publications, 1994. s. 17. ISBN 9780791076644. „*While the fictional achievement of William Gaddis is massive, both in importance and in sheer volume, the critical reception of his two novels has been skimpy and uncertain. The Recognitions (1955) met with mixed reviews [...]*“

Pětistránková kritika, která vychází až v únoru následujícího roku v prestižním *Western review*, obsahuje větu: „Jako Dostojevský s intelektem vynásobeným deseti, ale bez duše.“¹⁴² Tato věta shrnuje většinu názorů, které v této první vlně kritik můžeme najít: „Francouzská dívka jejíž prozaický styl je tak čistý a přímý, jak je Gaddisův komplexní a zmatečný.“¹⁴³ „V té knize je 956 stránek a já se musím přiznat, že jsem nezůstal, dokud nebyla poslední otočena.“¹⁴⁴ „Nedisciplinované a domýšlivé.“¹⁴⁵ „Ačkoli literární řemeslo je excelentní, nápadná absence interpretačního vymezení nějakých lepších lidských kvalit a repetitivní důraz na lidské slabosti je dosti depresivní pro čtenáře, který hledá něco jiného než rozkládání charakteru.“¹⁴⁶ „[...] ale prosím pane Gaddis, ne po celých 956 stránek.“¹⁴⁷ Gaddis je tedy buďto moc obtížný, nebo moc depresivní, nevtipný a repetitivní, nebo všechno dohromady.

Ovšem objevuje se mnohem větší množství recenzí, než jsem čekal, které hovoří kladně o Gaddisových spisovatelských schopnostech. Poukazují však na to, že kniha je příliš vzdálena tomu, co by měl normální román nabízet: „Téměř každá stránka vytváří celou encyklopedii myšlenek ve čtenářově mysli.“¹⁴⁸ „Gaddis může být shledán vinným z neodpustitelného zločinu: viděl až moc a reagoval na to až moc dobře [...] jako nejpozornější a nejtalentovanější spisovatel od Jamese Joyce.“¹⁴⁹ „Můžeme říct, že *The Recognitions* by bylo nesnesitelné, kdyby genialita autorovy mysli, jeho nadání pro ironii a exotická próza nebyly zřejmé na každé stránce.“¹⁵⁰

---

¹⁴² HARTMAN, Carl. This waterproof casket. *Western review*. New York, 20.02.1956, (winter), s. 171–176. ISSN 0043-4159.) „Dostoevsky, with his intellect multiplied by a factor of ten, but without a soul.”

¹⁴³ VAB. Two first novels show wide difference in style. *The Corpus Christi caller*. USA, 20.03.1955, s. 4B. ISSN 0889-812X. „French girl whose writing style is as clear and direct as Gaddis is complex and confused“.

¹⁴⁴ WAGENKNECHT, Edward. What's being 'recognized'? Book throws a reviewer. *Chicago Sunday tribune*. USA, 03.04.1955, Part 4 s. 5. ISSN 2572-9985. „There are 956 pages in this book, and I must confess that I did not stay until the last was turned“.

¹⁴⁵ BURNETTE, Frances. Man in search of a soul. *The Baltimore sun*. USA, 13.03.1955. ISSN 1943-9504. „Undisciplined and pretentious“.

¹⁴⁶ MANNING, W. DeWitt. Modern Jeremiah pens first novel. *Rochester Democrat and chronicle*. USA, 06.03.1955, s. 10E. ISSN 1088-5153. „Although the literary craftsmanship is excellent, the conspicuous lack of interpretative delineation of the better human qualities and the repetitive emphasis on human weakness and frailties are somewhat depressing to the reader in search of something other than the disintegration of character.“

¹⁴⁷ DIXON, George. But please, Mr. Gaddis. *The Pittsburgh press*. USA, 1955. ISSN 1068-624X. „[...] but please Mr. Gaddis, not through all 956 pages.“

¹⁴⁸ DESBARATS, Peter. Experiment in technique. *The Saturday gazette*. Montreal, 23.04.1955. ISSN 1204-6698. „Almost every page creates a whole encyclopaedia of thought within the readers mind“

¹⁴⁹ CORRINGTON, William. Mammoth novel by William Gaddis bemoans modern mans insatiable lust for fakery. *The Shreveport Times*. Shreveport, 28.08.1955, s. 2F. ISSN 1551-4366. „Gaddis might be termed guilty of an unforgivable crime: He has seem too much and has recreated it too well [...] as the most sensitive and talented writer since James Joyce.“

¹⁵⁰ SMITH, Harrison. A critical furor is in the offing. *Tucson Daily Citizen*. Tucson, 12.03.1955, s.15. ISSN 0888-5478. „It may be said that *TR* would be unendurable if the brilliance of the authors mind, his gift for irony and exotic prose were not apparent on every page.“

Zvlášť bych ponechal dvě recenze publikované vedle sebe v *The Shreveport Times* šestého března 1955, kde ve společném článku vyšla jediná ryze kladná recenze Williama Gaddise od W. G. Rogerse a recenze, která nazvala Gaddisovu knihu „zlou.“ Dva zcela protichůdné názory, jeden zastávající myšlenky dobové většiny, jeden předvídající budoucnost, dvě možnosti, jak se dalo na knihu v této době nahlížet. Krátkodobě, tedy vyhrál názor Strelinga Northa, který tvrdil, že: „Když máte mysl tak geniální a zvrácenou jako je ta autora této knihy, pak můžete přetvořit všechnu lásku, všechno učení, všechnu vědu, všechno umění a všechno náboženství v padělek, *The Recognitions* je zlá kniha [...] Bezbožná kniha [...]“¹⁵¹

V dlouhodobém měřítku se ovšem uplatnil názor W. G. Rogerse, jehož recenzi jsem přeložil v celém jejím znění, neboť nejenže to byla kritika, která plně věřila v potenciál Williama Gaddise, byla to zároveň nejrozšířenější recenze, která vyšla samostatně minimálně v třidvaceti periodících: „Zde je zásadní kniha, 956 stran dlouhá, mistrně vložena mezi dvě oceánské křižovatky, na začátku a na konci, a dvě cesty do Španělského městečka nazývaného San Zwingli; během cesty na parníku *Purdue Victory*, smrt, pohřeb, znásilnění, na začátku, a konečně, potopení parníku, kanonizace, exhumace zesnulého, rozpadlá katedrála. Mezitím tu je obrovské množství věcí a lidé nejsou čím se zdají, stále na okraji nepravdy a lži. Reverend Gwyon, protestant z Nové Anglie, pohřbil svou ženu Camillu. Jejich syn Wyatt testován moderními vědami a jimi též pokřiven, se stává padělatelem starých mistrů. Je obklopen muži a ženami kteří jsou všichni pochybného povrchu a prázdných slov. Mr. Yak, Agnes Deigh, Mr. Sinistera a Rectall Brown jsou jedny z nejlepších jmen a jsou tu i další – ledaže místo dalších by tu byly jen prázdné tváře hlavních postav. Není možnost, že by Zwingli napsal „OF the true and false religion“ a klíč k této knize je Clementinovo *Recognitions* o lidech kteří ‚dělají mnoho špatných věcí jako by byly dobré a spěchají k destrukci jako by to bylo vykoupení‘ Gaddis naplňuje jeho příběh paděláním, podvodem, herezí, předkládá hluboké učení, ale drží ho jemně a silně spolu s dramatem. Obviňuje moderního muže a jeho svět. Kniha zobrazuje blázinec, nejde o místo čistého šílenství, myslíme tím šílenství zlé a vyčítavé. Kniha sama je blázinec, neodolatelně fascinující, nemůžeš od ní odtrhnout ani oči ani mysl. Od války tu ještě nebyla americká kniha, která by nabízela tak široký rozsah, a díky ní Gaddis zaujímá místo mezi našimi nejlepšími spisovateli.“¹⁵²

---

¹⁵¹ ROGERS, W.G. a Sterling NORTH. Critics disagree about long novel by Gaddis: a major novel with grand scope. *The Shreveport Times*. Shreveport, 06.03.1955, s. 2F. ISSN 1551-4366. „If you have a mind as brilliant and depraved as that of the author of this novel you can make all love, all learning, all science, all art and all religion counterfeit *The Recognitions* is an evil book [...] A profane book [...]“.

¹⁵² ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Daily advertiser. Lafayette, 13.03.1955. ISSN 2329-4205.

I když by se tedy na první pohled mohlo zdát, a Jack Green si to jistě myslel (jak se dozvíme později), že se snad celý kritický svět proti Gaddisovi spiknul, bylo ohledně *J R* napsáno dostatečné množství pozitivních recenzí, aby se kniha dostala do povědomí alespoň undergroundové skupiny lidí, kteří ji budou podporovat dostatečně na to, aby se William Gaddis nikdy nevzdal psaní. Největším důvodem, proč se *The Recognitions* neprodávala lépe a proč se o ni jak široká veřejnost, tak akademická obec zpočátku vůbec nezajímaly, nakonec bude prostá náročnost a délka knihy, která v této době neměla konkurenci.

4.4 Gaddisova paralela s Joycem a Melvillem

William Gaddis se tedy dostává do pastí, která je revolučním spisovatelům důvěrně známá. James Joyce, se kterým je Gaddis srovnáván téměř v každé druhé recenzi, se také po vydání *Odyssea* setkal s velice vlažným přijetím, než byl konečně jeho opus přijat mezi největší knihy minulého století. Například Dr. Joseph Colins píše pro *New York Times*: „Několik intuitivních, citlivých, vizionářů možná rozuměli a zpracovali ‚*Odyssea*‘, novou obrovskou knihu Jamese Joyce, bez toho, aniž by museli projít tréninkovým kurzem a instruktáží, ale pro obyčejně inteligentního čtenáře bude znamenat málo, nebo vůbec nic.“¹⁵³ Což až nápadně připomíná

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Central New Jersey home news. New Brunswick, 13.03.1955. OCLC 13854028.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Bridgeport post. The Bridgeport, 13.03.1955, str.B4. ISSN 1049-9164.

ROGERS, W.G. *Recognitions* great novel by Gaddis. Bristol Herald Courier. Bristol, 13.03.1955, s. 5A. ISSN 8750-6505.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. Bristol Herald Courier. Bristol, 13.03.1955, s. 4. ISSN 2372-868X.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. Journal Standard Freeport. Freeport, 14.03.1955. OCLC 11087856.

ROGERS, W.G. New author is hailed as ‘tops’. Journal and Courier. Louisville, 12.03.1955. ISSN 1930-2177.

ROGERS, W.G. Modern man under indictment. Press and Sun Bulletin. Binghampton, 13.03.1955. ISSN 0886-8816.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. Tallahassee Democrat. Tallahassee, 13.03.1955. ISSN 0738-5153.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Bakersfield Californian. Bakersfield, 10.03.1955. s. 25 ISSN 0276-5837.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Daily reporter. Dover, 10.03.1955, s. 8. ISSN 0276-5837.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Decatur Daily. USA, 13.03.1955. ISSN 0894-2307.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The La Crosse Tribune. La Crosse, 10.03.1955. ISSN 0894-2307.

ROGERS, W.G. First novel puts Writer Among Top U.S. Authors. The Lima News. Lima, 13.03.1955, s. 12B. OCLC 16619399.

ROGERS, W.G. Indictment of modern man, world: writer among most creative. The Lincoln Star. Lincoln, 20.03.1955. ISSN 1054-7975

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Messenger. Madisonville, 26.03.1955, s. 5. OCLC 14124782.

ROGERS, W.G. Modern man lives in a petty bedlam. The Miami news. Miami, 13.03.1955, s. 14E. ISSN 0199-4395.

ROGERS, W.G. Big novel by a top writer. The news and observer. Raleigh, 13.03.1955. ISSN 2769-0806.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Pomona progress bulletin. Pomona, 10.03.1955. s.9 OCLC 23456074.

ROGERS, W.G. Modern bedlam. The State. South Carolina, 13.03.1955. s. 2C ISSN 2575-2987.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Sumter Daily Item. Sumter, 1955, s. 4. OCLC 13640806.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. The Tacoma News Tribune. Tacoma, 27.03.1955, s. 2. ISSN 1073-5860.

ROGERS, W.G. *The Recognitions*. Wausau Daily Herald. Wausau, 10.03.1955, s. 10. ISSN 0887-4271.

¹⁵³ COLINS, Dr. Joseph. James Joyce's Amazing Chronicle. *New York Times*. New York, 28.05.1922. ISSN 0362-4331. Dr. Joseph Colins „A few intuitive, sensitive visionaries may understand and comprehend "Ulysses," James

situaci, do které byl postaven William Gaddis. Ovšem podobně jako v případě Gaddisově, i zde viděl recenzent, přes zjevnou kritiku ambicí, se kterými autor přišel, světlo pro jeho dílo pro následující generace: „Předtím než přejdu ke kratičkové analýze ‚*Odyssea*‘ a budu se věnovat jeho konstrukci a obsahu, chtěl bych poukázat na to, že ‚*Odysseus*‘ je nejdůležitější dílo které bylo napsáno ve fiktivní literatuře ve dvacátém století. Toto dílo znesmrtelní jeho autora stejným způsobem a se stejnou jistotou jako *Gargantua a Pantagruel* znesmrtelnil Rabelaise.“¹⁵⁴ Pokud bychom se podívali ještě hlouběji do historie, tak téměř přesně sto let před vydáním *The Recognitions*, konkrétně v roce 1851, vydává svou nejznámější knihu Herman Melville. Přesto, že je dnes považován za titána americké prózy, byl jeho *Moby Dick* téměř dočista zapomenut a rozhodně během jeho života nebyl oslavován: „Publikace Moby Dicka byla začátkem velmi náročných časů pro jeho autora. Co je dnes považováno za nejlepší americkou knihu, která kdy byla napsána, se tehdy ukázalo být kritickým i čtenářským zklamáním podzimu roku 1851.“¹⁵⁵ Penguin classic popisuje na obálce knihy Moby Dick v krátkém pamfletu ohledně autorova života neúspěch knihy takto: „Ale literární úspěch se brzy vytratil; jeho [Moby Dickova] komplexita stále více odrazovala čtenáře.“¹⁵⁶ Evidentně další zcela jasná paralela, kde obtížnost a délka knihy samotná stačí k tomu, aby se i veledílo objevilo až v retrospektivním pohledu na minulost literatury.

Na příkladu těchto dvou velikanů je možné ilustrovat, proč se Gaddisovi nedostalo dostatečné pozornosti ve své době. Důvod jsem již zmiňoval, jeho dílo zkrátka přišlo příliš brzy pro publikum, které na něj nebylo připraveno. Stejně jako Melvillovi čtenáři chtěli, aby jejich autor psal stejné dobrodružné příběhy, jak tomu bylo před vydáním *Moby Dicka*, tak nebyli Joycovi čtenáři připraveni na jeden jediný den, který nás provede cestou skrze celý Dublin, celý Vesmír, čas a prostor, skrze nitro tří ústředních postav, a ještě stihne být parodií všem dosavadním stylům, které se v anglickém jazyce od jeho počátků do Joycovy soudobé současnosti nacházely. William Gaddis tak přichází, podobně jako Joyce a Melville, se svou knihou až příliš brzy. Některými považován za vysokého modernistu, jinými za

---

Joyce's new and mammoth volume, without going through a course of training or instruction, but the average intelligent reader will glean little or nothing from it.“

¹⁵⁴ Tamtéž. „*Before proceeding with a brief analysis of "Ulysses," and a comment on its construction and content, I wish to characterize it. "Ulysses" is the most important contribution that has been made to fictional literature in the twentieth century. It will immortalize its author with the same certainty that Gargantua and Pantagruel immortalized Rabelais.*“

¹⁵⁵ MELVILLE, Herman a Nathaniel PHILBRICK. *Moby Dick: or, The Whale*. Janson: Penguin Books, 2009. s. xvii ISBN 978-0-14-310595-4. „*The publication of Moby-Dick marked the beginning of a difficult time for its author. What is generally considered the greatest American novel ever written proved to be a critical and popular disappointment in the fall of 1851.*“

¹⁵⁶ MELVILLE, Herman a Nathaniel PHILBRICK. *Moby Dick: or, The Whale*. Janson: Penguin Books, 2009. s. i ISBN 978-0-14-310595-4. „*But literary success soon faded, his complexity increasingly alienated readers.*“

postmodernistu, a ve skutečnosti nejspíš obojím, napsal třiatřicetiletý odpadlík z Harvardu knihu, jejíž opětovný návrat do mysli nejednoho kritika, čtenáře, nebo akademika, musely vystavět obří encyklopedické postmoderní romány jako *Sot-Weed Factor*, *Giles Goat Boy*, nebo *Duha Gravitate* (*Gravity's Rainbow*).

Gaddis však nepropojuje starou generaci (proto)modernistů a postmodernistů pouze tím, že stojí mezi nimi, ale jak si později ukážeme, dokonce byl v jednu chvíli zaměněn za Thomase Pynchona a hned při vydání *The Recognitions* byl mnohokrát porovnáván s Jamesem Joycem a byly mu vytýkány snahy o to psát jako Joyce nebo Joyce napodobit. Nejvýraznějším zastáncem tohoto názoru byl Granville Hicks: „Čtenář myslí na, stejně jako pan Gaddis očividně myslel na, Joycova *Odyssea*. Když byla tato kniha čtena krátce po svém publikování před tím, než množství kritických prací vyhladilo nejasnosti a složitosti, bylo v ní mnohé mystifikující, a ne zrovna malé množství vypadalo jako mystifikace záměrná. Ovšem, co si člověk pamatuje z dlouhých pasáží *Odyssea*, dokonce i při prvním střípkovitém čtení, je pocit, že čte dílo génia. Zatímco to, co je srozumitelné v *The Recognitions*, není více než jen dílo velikého talentu nebo vysoké důmyslnosti, nebo ještě na jiné úrovni, vcelku zábavné [...] Vskutku, je to hlavně proto, že se pan Gaddis tak okázale snažil napsat veledílo a chtěl od svých čtenářů, aby požadovali odměnu pouze v podobě veledíla, přičemž ani veledílo nemůže zcela omluvit, že je člověk nespokojený.“¹⁵⁷ Je pozoruhodné, že tu pan Hicks vysvětluje paralelu s Jamesem Joycem, s dílem, které jemu samotnému bylo představeno již jako dílo génia, a přesně to, co je popsáno v první polovině tohoto překladu, se během jediné generace stane i s dílem Williama Gaddise. O tom v podstatě mluví i William Gass v předmluvě k vydání *The Recognitions* z roku 1993: „Padali jeden přes druhého, jak se předháněli, aby mohli chválit Joyce, spisovatele, o kterém tvrdili, že je ten pravý McCoy, ovšem... Kdyby byly přeneseni do dřívějších časů, byly by první v řadě, aby mohli irského autora zaházet Dublinským kamením.“¹⁵⁸

---

¹⁵⁷ HICKS, Granville. *The Recognitions*. *New York Times*. New York, 13.03.1955. ISSN 0362-4331. „*The reader thinks, as Mr. Gaddis obviously thought of Joyce 's Ulysses. When that book was read soon after publication, before a body of criticism had smoothed away the difficulties there was much in it that was mystifying and no small amount that seemed deliberate mystification. But what one remembers is that long stretches of Ulysses, even in a first puzzled reading, were felt to be the work of genius, whereas what is understandable in The Recognitions is no more than very talented or highly ingenious, or on another level, rather amusing. [...] Indeed, it is only because Mr. Gaddis has so ostentatiously aimed at writing a masterpiece, and has made upon his readers demands that only a masterpiece could adequately rewards, and even a masterpiece couldn't quite excuse, that one is dissatisfied.*“

¹⁵⁸ GADDIS, William, Tom MCCARTHY a William GASS. *The Recognitions*. New York: New York Review Books, 2020. s. 937. ISBN 9781681374666. „*They fell all over one another praising Joyce, a writer who, they said, was the real McCoy, whereas . . . yet had they been transported to that earlier time, they would have been first in line to shower Ireland's author with deaf Dublin's stones.*“

Nejpozoruhodnější na celé této situaci, kdy je Gaddis neustále komparován s Joycem, je skutečnost, že sám Gaddis se přiznal k tomu, že Joyce nikdy nečetl: „Pamatuji si, že jsem byl velice překvapen, když *The Recognitions* poprvé vyšlo, že velké množství recenzentů psalo, že čerpám z, nebo snad imituji, Joycova *Odyssea*, kterého jsem nečetl, vlastně dodnes. Prostě nečetl. Naopak málokdo zmínil *Pustou Zemi*.“¹⁵⁹

Pustou Zemi (1922, T. S. Elliot) se dostáváme k poslednímu z velkých předchůdců Williama Gaddise, jímž byl T. S. Elliot. Jeho dílo je v mnoha a mnoha formách obsaženo uvnitř *The Recognitions*, ale málokterý kritik si toho vůbec povšiml, neboť byli všichni moc zaneprázdnění tím, aby srovnávali Williama Gaddise s Jamesem Joycem.

4.5 Nastupující generace studentů drží *The Recognitions* při životě

The Recognitions a s ním i Gaddis byli sice přijati do světa literatury vlažně, ale jak už jsem naznačil, tak díky vlivu pozitivních recenzí, a nejspíš také výzvy, kterou kniha byla, se nikdy nestalo, že by byli zcela zapomenuti. Již jsme několikrát narazili na mezigenerační problém, kde ze všech důkazů vyplývá, že William Gaddis nastoupil na scénu až příliš brzy, a tak je pouze přirozené, že to byla nastupující generace, konkrétně univerzitních studentů, která udržovala Gaddise v povědomí, a to až do doby, než přišla jeho renesance v sedmdesátých letech. Například ke konci roku 1964 tak byla na New Yorkské Univerzitě napsána první doktorská práce zpracovávající *The Recognitions*.¹⁶⁰ William Gaddis byl dokonce sám pozván k tomu, aby se na zpracování této práce podílel, aby byl výsledek co nejpřesnější.¹⁶¹ Práce byla nakonec dokončena v roce 1967.¹⁶²

Nebyli to však pouze studenti, kteří po celá šedesátá, a hlavně potom sedmdesátá léta posílali Gaddisovi dopisy, ve kterých se snažili vyptávat na různá fakta, detaily a části knihy, které by jim dopomohly k sepsání jejich esejů, nebo absolventských prací. Těch bylo stále skromné množství, ovšem rozhodně už začal být cítit vliv rozvíjející se přízně k postmodernímu vnímání literatury. Do toho, jak už jsme mnohokrát zmiňovali, zapadal částečně i Gaddis. Mezi autory dopisů, které byly mezi roky 1955–1975 poslány Williamu Gaddisovi, patřilo

---

¹⁵⁹ TABBI, Joseph a RONE SHAVERS, ed. *Paper Empire: William Gaddis and the World system*. Tuscaloosa: The University of Alabama Press, 2007. s. 19 ISBN 978-0-8173-1548-1. „I remember being amazed, when *The Recognitions* first came out, by the number of reviewers who found it drawn from or an imitation of Joyce's *Ulysses*, which I had not read and have still not. I just haven't. Very few mentioned *The Waste Land*.“

¹⁶⁰ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 350. ISBN 9781564788047.

¹⁶¹ GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. *The Letters of William Gaddis*. USA: Dalkey Archive Press, 2013. s. 350. ISBN 9781564788047.

¹⁶² Tamtéž. s. 350.

nezanedbatelné množství spisovatelů a novinářů, kteří vyjadřovali Gaddisovi podporu.¹⁶³ O Davidu Marksonovi píše Steven Moore v dopisech Williama Gaddise: „Četl *The Recognitions* dvakrát, hned jak vyšlo, a napsal Gaddisovi v červnu roku 1955, aby mu vyjádřil svůj obdiv.“¹⁶⁴ V srpnu roku 1964 sám Gaddis píše dopis, ve kterém si stěžuje, že: „[...] v posledních měsících viděl kopie dvou akademických článků, které dohledávaly moje zdroje v *Nightwoodu* a zejména *Odyseovi* v tak přesvědčivém detailu, že můj zásah by se zdál natolik bezvýznamným, nebo nafoukaným, jak by se zdály našťvané odpovědi na mé původní recenzenty.“¹⁶⁵

William Gaddis se tedy svými kvalitami dostává do pomyslného hledáčku akademiků a studentů, kteří chtějí vystoupit z komfortní zóny a objevit něco, co ještě objeveno nebylo. Ovšem jak sami vidíme, mnozí z nich zarputile trvali na tom, že Gaddis čerpal ze zdrojů, které on sám ani nečetl. Mnoho z těchto článků či recenzí je zapomenutých, protože se vztahují k době, kdy William Gaddis ještě téměř žádným způsobem nespolupracoval a chtěl za sebe nechávat mluvit jen a pouze dílo. Když později, v osmdesátých letech, začínají vycházet knihy a monografie o osobě a díle Williama Gaddise, už nemají tato dílka prakticky žádný význam.

4.6 jack green¹⁶⁶a snaha vrátit Gaddise na výslunní

Samostatnou podkapitolu bych rád věnoval osobě, která se pokoušela zasadit o to, aby se William Gaddis dostal na výslunní, aby vstoupil do kánonu americké literatury a aby usedl vedle velikánů jako je Melville, nebo Henry James. Jack green, vlastním jménem John Carlslile¹⁶⁷ byl americký literární kritik věřící, že je *The Recognitions* tou nejlepší knihou, která byla napsána a chtěl vyčinit všem kritikům, kteří knihu v roce 1955 zkritizovali.¹⁶⁸

V roce 1992 byla Stevenem Moorem zeditována kniha *Fire the Bastards!*¹⁶⁹ která je kompilací esejů, jež dohromady tvoří jeden souvislý text, coby jakási odpověď na kritiky, kteří při vydání *The Recognitions* podle greena pochybili. Tento článek vycházel v samizdatovém magazínu, jenž byl celý v režii tohoto jediného fanouška tvrdícího, že je *The Recognitions*

---

¹⁶³ Tamtéž. s. 306–420.

¹⁶⁴ Tamtéž. s. 324. „He read *R* twice when it first came out and wrote to WG in June of 1955 to express his admiration.“

¹⁶⁵ Tamtéž. s. 349. „I've also in recent months seen copies of 2 academic papers which trace my sources in such convincing detail to *Nightwood* and particularly *Ulysses* that my intervention would seem as irrelevant and presumptuous as would my angry responses have been to the original reviewers.“

¹⁶⁶ John Carlslile, jež si zvolil pseudonym jack green, jež byl psán bez velkých písmen.

¹⁶⁷ FOSTER, Don, *Author Unknown: On the Trail of Anonymous*. New York: Henry Holt and Co., 2000. s. 220 ISBN 978-0805063578.

¹⁶⁸ GREEN, jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. ISBN 978-0805063578.

¹⁶⁹ FOSTER, Don, *Author Unknown: On the Trail of Anonymous*. New York: Henry Holt and Co., 2000. s. 220 ISBN 978-0805063578.

nejlepší kniha, co kdy byla napsána. Bylo to v roce 1962, konkrétně ve dvanáctém čísle, kdy začal vycházet text, který byl nazván *Fire the Bastards!*, věnující se, dle Greena, neúspěšným kritikům: „*The Recognitions* Williama Gaddise vyšlo v roce 1955, je to výborná kniha, stejně tak kniha naší generace, jako *Odysseus* byl té jeho, která prodala jen několik tisíc výtisků, protože kritici odvedli mizernou práci.“¹⁷⁰ Green se tedy od první stránky staví do zcela jasně nepřátelské pozice proti veškeré kritice, která byla o této knize napsána: „Jelikož jsem nebyl kritikem jen naoko, tak jsem pokračoval ve čtení *The Recognitions* místo toho, abych na knihu zapomněl ve prospěch deseti nejzbytečnějších knih měsíce.“¹⁷¹ A na osmdesáti stránkách postupně rozebírá vše, co už jsme si řekli v podkapitole věnující se kritickému ohlasu Gaddisovi prvotiny. Ovšem troufnu si říci, že na rozdíl od Greena byl náš pohled na celou kritickou scénu ohledně „zatracení“ Williama Gaddise objektivnější, neboť ať se podíváme kamkoliv do knihy *Fire the Bastards!* nemůžeme se ubránit pocitu, že čteme spíše dílo rozzuřeného fanouška, který chce křičet a nadávat, než seriózního akademika, který chce v klidu vyjádřit nesouhlas s předchozím uchopením jeho oblíbené knihy: „[...] ovšem ‚ambiciózní‘ knihy většinou nebývají propadáky a návod pro líné, ale dobře smýšlející kritiky, jak poznat dobré knihy, vynechat komerční odpad.“¹⁷²

The Recognitions se tedy dočkalo zarputilého zastánce, ovšem otázkou zůstává, jestli zběsilý projev, neslušné, až občas vulgární vyjadřování: „[...] jako ti imbecilní kritikové [...],“¹⁷³ knize pomohlo, nebo spíše uškodilo. Není ani jisté, zda se nejedná jen úsměvný pokus ze strany fanouška, který však neměl žádný dopad a posloužil jenom jako historická vsuvka mezi období, kdy Gaddise znala opravdu jen hrstka fanoušků a období, kdy se z něj stal dvojnásobný držitel americké národní ceny za literaturu.

4.7 Thomas Pynchon a John Barth a rozkvět postmodernismu

Thomas Pynchon je dnes jedním z nejexkluzivnějších autorů, kteří se po světě pohybují. Na internetu i v odborné literatuře najdeme jedinou jeho novější fotografii,¹⁷⁴ téměř nikdy

---

¹⁷⁰ GREEN, jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. s. 1 ISBN 978-0805063578.

GREEN, jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. s. 2 ISBN 978-0805063578. „Not being a hack reviewer I could go on reading the recognitions instead of forgetting it amid the 10 most worthless books of the month“.

¹⁷² GREEN, jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. s. 48 ISBN 978-0805063578. „[...] but ‚ambitious‘ novels are not usually failures a guide for the lazy but well-meaning critic, how to recognize good books exclude the commercial trash.“

¹⁷³ GREEN, jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. s. 2 ISBN 978-0805063578. „[...] like the imbecile critics [...]“.

¹⁷⁴ Dohledat lze pouze údajný snímek z mládí.

neposkytl rozhovor, jeho dopisy zůstávají v jeho osobním vlastnictví. Většina faktů, které se podaří tu a tam o Pynchonovi ukořistit, jsou očita svědectví lidí, kteří věří, že ho skutečně viděli, ačkoli vzhledem k jeho tajemnosti je vždy nutné brát tato svědectví s malou rezervou. Přesto, že je tento autor takto tajemný, jeho stopa na polích americké literatury je naprosto nepřehlédnutelná. Je považován za jednoho z předních představitelů postmoderní literatury. Jeho kniha *Duha Gravitace* způsobila v roce 1974 takový rozruch, že vyhrála Pulitzerovu cenu. Autor ji ale nikdy nepřevzal, protože se pořadatelé rozhodli raději nedávat tuto cenu nikomu, než aby ji získal autor, jehož kniha je takto obscénní. Na jejích stránkách bychom opravdu mohli najít scény, které nám zadržávají myšlenku, zdali se Pynchon prostě jen nesnažil zajít do co nejvzdálenějšího extrému, kam jen bude moci, zatímco jeho kniha bude zůstávat veledílem.

Tento velikán vydal svou první knihu *V.* roku 1963. *V.* se v mnoha aspektech blíží knize *The Recognitions*, zejména její *Whole sick crew* jako by kopírovala skupiny uměleckých pozérů, které potkáváme na různých oslavách v průběhu celého *The Recognitions*. Je natolik podobná, že se někteří lidé dlouhodobě domnívali, že Thomas Pynchon je pouze pseudonymem Williama Gaddise, který chce s novým jménem zkusit znovu nastartovat svou spisovatelskou kariéru. O paralele mezi těmito díly píše i Steven Moore: „[...] předpokládali vliv Gaddisovy první knihy na Pynchonovu první; což vedlo Pynchonovi kritiky, jako byl Tony Tanner a Richard Poirier, aby trvali na dluhu, který dluží *V.* Gaddisovu *The Recognitions*.“¹⁷⁵ Je zde nutno podotknout, že později v této esejí Steven Moore píše: „*The Recognitions* přilákalo velmi malé množství pozornosti, když poprvé vyšlo, a mladý Pynchon by musel být velice šťastlivý, aby o té knize vůbec slyšel, natož aby ji četl.“¹⁷⁶ Ovšem to samo o sobě by jen podpořilo tvrzení, že se spisovatelská generace šedesátých a později sedmdesátých let chystala přijít s novou formou knihy ať už s Gaddisem, nebo bez Gaddise, což by byl jasný důkaz o tom, že Gaddisovo největší neštěstí bylo skutečně převážně načasování.

Ve stejné době, kdy na scénu přichází Thomas Pynchon, se objevuje další spisovatel, který byl v této práci již zmíněn. John Barth vydává roku 1960 *The Sot-Weed Factor*, a roku 1966 *The Giles Goat Boy*, podobající se Williamu Gaddisovi zejména svou encyklopedickou náturou. Sledujeme obrovské množství postav, které se pohybují v obrovském prostoru, kde se snaží za pomoci cynického a černého humoru kritizovat americkou soudobou kulturu.

---

¹⁷⁵ MOORE, Steven. Paralel, not a series. *Pynchon Notes*. 1983, (11), 6–26. ISSN 0278-1891. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.16995/pn.425> str.6 „[...] presumed influence of Gaddis 's first novel on Pynchon 's first; leading Pynchon critics such as Tony Tanner and Richard Poirier have insisted on *V.* 's debt to *The Recognitions*.“

¹⁷⁶ Tamtéž. s. 7. „*The Recognitions* attracted very little notice when first published, and the young Pynchon would have been very fortunate even to have heard of the novel much less to have read it.“

Tito dva autoři stojí na počátku, ale zároveň pomyslném vrcholu vlny postmoderních umělců, kteří vnesli do literatury roztržštěný narativ. Ten se nezabýval typickým lineárním vyprávěním sledujícím určeného hrdinu, ale namísto toho sleduje zejména jakousi cestu encyklopedičnosti, neboť se třísťí i víra v jedinou velkou pravdu, a tak i narativ samotný musí obsahovat velké množství malých pravd. Naprosto vrcholným cílem je opět styl. Styl se vrací do módy po tom, co byly dlouhou dobu v módě přímočaře podané myšlenky, a proto se ke slovu dostávají ti nejlepší stylisté. Thomas Pynchon byl s největší pravděpodobností vyučován Vladimírem Nabokovem, který je v americké kultuře považován za vynikajícího stylistu a jistě nás nepřekvapí, že i jeho neznámější knihy opisují přesně tu křivku, kterou sledujeme. Jeho *Lolita* (1955, Vladimir Nabokov) je stylisticky velice silná kniha, která však ještě podléhá klasickému, byť retrospektivnímu narativu, ovšem už i zde prosakují pozdější prvky, zejména v podobě nesmírně vtíravého, ale naprosto nedůvěryhodného vypravěče. Ovšem když budeme pokračovat dále, vidíme, že se jeho knihy začínají ubírat směrem, který nám evokuje právě Pynchona a Bartha (a s nimi tedy samozřejmě i Gaddise), neboť v roce 1962 vychází *Bledý oheň* (Vladimir Nabokov) a v roce 1969 dokonce vydává *Ada nebo Plamen* (Vladimir Nabokov). Obě knihy jsou již velice vzdálené běžnému knižnímu narativu, který je tak vyhledáván v padesátých letech.

V šedesátých letech do literatury začínají pronikat autoři, kteří jsou mnohem bližší právě Gaddisovi: „V poslední době, bylo *The Recognitions* uznáno jako posel, nejenom černého humoru padesátých a šedesátých let (což je žánr, kam bylo *V.* prvně umístěno), ale také jako obživitel Mennipeanské satiry (žánr, do kterého byla umístěna Pynchonova druhá a třetí kniha) což je forma, ve které stále větší množství našich nejkreativnějších spisovatelů tvoří svá mistrovská díla.“¹⁷⁷ než třeba Bellowovi. Proto se již brzy má William Gaddis vrátit do povědomí lidí v mnohem větším měřítku, než jen v několika pracích a dopisech.

4.8 Gaddis a sedmdesátá léta

Prostředí americké literatury se začalo výrazně proměňovat směrem, který anticipoval William Gaddis ve své prvotině, a tak se dá hovořit o tom, že byl nepřímo ovlivňován celá šedesátá léta, ať už on samotný, nebo povědomí o knihách, které by připomínaly jeho vlastní dílo, čímž se připravovala cesta pro jeho grandiózní návrat. Ovšem, až v sedmdesátých letech se stala série

---

¹⁷⁷ MOORE, Steven. Paralel, not a series. *Pynchon Notes*. 1983, (11), 6–26. s. 7. ISSN 0278-1891. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.16995/pn.425> „Recently, *The Recognitions* has been acknowledged as a harbinger not only of the Black Humour of the '50s and '60s (the genre in which *V.* was first placed), but also of the revival of the Menippean satire (the genre in which Pynchon's second and third novels have been placed), the form to which an increasing number of our most creative writers are turning for their masterworks.“

událostí, která přímo ovlivnila kariéru Williama Gaddise směrem, který by na našem grafu, který jsme si na začátku této části představovali, symbolizoval začátek strmého vzestupu.

Jako první z těchto událostí můžeme označit knihu *Rediscoveries*, která vyšla v roce 1972 a na jejích stránkách bychom se dočetli o dlouho ztraceném románu Williama Gaddise *The Recognitions*. Je zřejmé, že už se o tuto knihu nezajímala jen striktně akademická půda, ale přesouvala se směrem k populárně naučnému stylu, který je určen pro širší publikum, a tak se i Gaddis mohl zvolna šířit mezi obyvatele.

Druhá (můžeme číst i jako literární událost, ve smyslu: něco, co definovalo literaturu) se udála roku 1973 kdy Thomas Pynchon vydává *Gravity's Rainbow*. Vydání této knihy, se na první pohled nemusí zdát jako něco, co přímo souvisí s osobností Williama Gaddise, ovšem je to právě po vydání Pynchonovy třetí knihy, kdy je myšlenka autora Williama Gaddise, nyní písíciho pod pseudonymem Thomas Pynchon, velice častá.¹⁷⁸ Například v recenzi z 25.02. 1973, kde W. G. Rogers reviduje *Gravity's Rainbow* píše: „[...] oba citují z Rilkeho, oba citují velké množství spisovatelů. Gaddis odmítal rozhovory a focení; Pynchon odmítá rozhovory a focení. Gaddis mohl klidně napsat ‚*Gravity's Rainbow*‘ a Pynchon mohl klidně napsal ‚*Recognitions*.“ To že dvě srdce mohou bít jako jedno není důkaz toho, že dvě mysli mohou dělat totéž. Neočekávali bychom od Gaddise, že bude používat své vlastní jméno? Mohli by tu být dva separátní páry mistrových rukou? Myslím si, že ano, Ale...“¹⁷⁹ A i když dnes s jistotou víme, že William Gaddis a Thomas Pynchon jsou dvě rozdílné osoby a osobnosti, fakt, že by mohl autor, jehož knihu skoro nikdo nepostřehl, být zároveň autorem obrovského románu *G R*, vedl mnohé čtenáře recenzí nebo samotného díla k tomu, aby se po Gaddisově prvotině podívali.

A pouhé dva roky po tom, co se na scéně objevil tento monumentální postmoderní text, navíc od autora, kterému se do té doby podařilo prodat po třech milionech kusů každé ze svých předchozích knih,¹⁸⁰ vydává svou druhotinu William Gaddis, což nepochybně přilákalo velké množství lidí, kteří chtěli „dalšího/původního Pynchona“.

---

¹⁷⁸ MOORE, Steven. Paralel, not a series. *Pynchon Notes*. 1983, (11), 6–26. ISSN 0278-1891. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.16995/pn.425>

¹⁷⁹ ROGERS, W.G. Juicy Mumbo Jumbo. *Victoria Advocate*. Victoria, 25.02.1973, s. 14. OCLC 10282823. „[...] each quotes Rilke, each quotes many writers and so on. Gaddis did not like to be interviewed or photographed; Pynchon declines to be interviewed or photographed. Gaddis could have written ‚*Gravity's Rainbow*‘ and Pynchon could have written ‚*Recognitions*.‘ That two hearts can beat as one is no proof two minds can. Would we not expect Gaddis to use his own respected name? Could there be two separate master hands? I suppose so, but. . . “

¹⁸⁰ Thomas Pynchon 1973 Letter Re <https://thomaspynchon.com/thomas-pynchon-1973-letter-to-bruce-allen-and-the-marketing-of-gravitys-rainbow/>.

J R je tedy druhá kniha, kterou William Gaddis vydává roku 1975 a dočkává se recenzí, které se podobají těm původním, a které mohl o svém díle číst o dvacet let dříve. Ovšem tentokrát jsou přeci jenom o něco kladnější, neboť doba se změnila a díla, jako je sedmi set dvaceti šesti stránková kniha, napsaná výhradně ve stylu neatributovaného dialogu, plná technických pouček o ekonomickém světě a jeho zneužívání, navracející se k monologům a konverzacím o umění, kde ještě navíc přibývá filozofický směr, zejména s přihlédnutím k Platónovým dialogům, jsou nyní vydávány, čteny, a hlavně pochvalně přijímány po celé Americe. Díky tomu je velmi rychle veledílem jmenována i tato: „Gaddis neztratil nic ze svého nadání, jestli něco, tak spíše vybrousil svůj ostrovtip a techniku, a ještě více pokračuje ve své fascinující exploraci nových možností jazyka a formy.“¹⁸¹ Gaddis je zde, a nejen zde, chválen pro ostrovtip a pro natahování možností toho, co jazyk dokáže. Stejně jako ostrovtip, nejeden recenzent chválí Gaddisův smysl pro humor a zábavnost knihy: „Druhá kniha Williama Gaddise je zábavná, divoce satirická, oslňující a frustrující. Jeho vhléd do soudobé společnosti je k popukání, a v hloubce ještě bystrý, dokonce možná smutný; ale jako Thomas Pynchon, John Barth a Vladimir Nabokov, žádá od svých čtenářů, aby pro svoje potěšení zapracovali [...] stejně jako s Pynchonovým *Gravity's Rainbow* mnoho si tuto knihu koupí, málokdo přečte. Ovšem ti, kteří jsou ochotni pracovat pro své literární potěšení, obrovský chumel dialogu v *J R* se u něj rozhodně uchytí.“¹⁸² Stejně tak vidíme chválu ve struktuře nejenom *J R*, ale i předchozího *The Recognitions*: „Jeho knihy jsou vynikající a neskutečně postaveny, vyznačující se jejich odhodláním v sobě obsáhnout všechno [...] kdo si dělá zábavu ze struktury civilizace a nabízí nahlédnutí do světů, které by ji nahradily.“¹⁸³ Ovšem ne všechny recenze oplývají nadšenými superlativy: „Gaddis sice má co říci, ale A(Gaddis) zvolil nemožnou cestu, jak to zprostředkovat B (čtenáři).“¹⁸⁴ Recenzenti se vesměs shodují, ať ti, kteří knihu chválí, tak ti, kteří ji zatracují, že se kniha nejspíš stále nebude prodávat nejlépe, neboť je pořád obrovská,

---

¹⁸¹ SPANDENBURG, Raymond. William Gaddis spins another masterpiece. *Daily Independent Journal*. 15.11.1975, s. M6. ISSN 2575-3959. „Gaddis hasn't lost his touch, if anything he's sharpened his wit and technique, and further continued his fascinating exploration into the possibilities of language and form.“

¹⁸² MINOT, Stephen. A web of children money and fear. *Detroit free press*. Detroit, 26.01.1976. ISSN 1055-2758. „William Gaddis' second novel is funny, wildly satiric, dazzling and frustrating. His view of contemporary society is hilarious and beneath that insightful, even sad; but like Thomas Pynchon, John Barth and Vladimir Nabokov, he asks his readers to work for their pleasures. [...] As with Pynchon's "Gravity's Rainbow" many will buy and few will finish. But for those who are willing to work for their literary pleasure, the great clutter of dialogue in "J R" will catch [...]"

¹⁸³ ALLEN, Bruce. The magnificent impossible edifices of William Gaddis. *Chicago Tribune Sun*. Chicago, 26.08.1975, section 7. s. 3. ISSN 1085-6706. „His novels are magnificent and impossible edifices, distinguished by their determination to contain everything. [...] who ridicule down the accepted structures of civilization and propose imaginative into worlds to replace them.“

¹⁸⁴ ALEXANDER, James E. J R words obscure its meaning. *Pittsburgh post-gazette*. Pittsburgh, 13.12.1975. ISSN 1085-6706. „Gaddis has something to say, but A (Gaddis) has an impossible way of conveying it to "B" (the reader).“

plná náročná próza a ještě náročnějších konverzací, u kterých velmi dlouho nevíme, kam vlastně vedou a kým jsou vytvářeny. Jeden z recenzentů říká, že je čtenáři nabídnuto: „Prostředí natolik znečištěno opotřebovaným osazenstvím a bio nerozložitelným jazykem, že nic živého a originálního v něm nemůže přežít.“¹⁸⁵ Ovšem v recenzích tentokrát skutečně spíše převládají pozitivní názory: „William Gaddis napsal vynikající knihu, potvrzující své místo mezi nejlepšími spisovateli v Americe.“¹⁸⁶ „Znovu nám to ukazuje Gaddisova génia.“¹⁸⁷ Dokonce i James Joyce, který je v několika recenzích zmiňován, se tu neobjevuje jako modla, jejíž velikosti nebyl Gaddis schopen dosáhnout, ale naopak jako někdo, komu je Gaddis rovným a kdo se svým stylem ke Gaddisovi přibližuje: „[...] dokud není čtenář na pokraji sil rozhodnut to vzdát, avšak po otočení stránky je fascinován částí, která přeJoycuje Joyce v ostrovtipu a stylu.“¹⁸⁸

Jak je více či méně patrné z recenzí, které jsem tu citoval, velké množství recenzentů Gaddisovy druhé knihy se retroaktivně vracelo k jeho první knize, a alespoň v kratičkém odstavečku, větičce nebo náznaku vyjádřili svou podporu i zapomenutému veledílu, kterým se *The Recognitions* po přečtení těchto recenzí rozhodně zdá. Stejně tak je tato pocta udělena *J R*. Není se tedy čemu divit, že když nahlédneme do novin druhé poloviny sedmdesátých let, najdeme mnohdy články, které znovuobjevují *The Recognitions* a opětovně, s více než dvacetiletým zpožděním, ho představují čtenářům. Nejenom novou knihou, ale i starým veledílem se tak Gaddis dostává do hledáčku milovníků četby mnohem více než kdy dřív. Například 24.06.1977 tak v *The Tampa Tribune* vychází článek *The serious writer few people read*, kde se dozvídáme, že Gaddis napsal během dvaadvaceti let dvě knihy, obě jsou gigantické, nesetkaly se s moc velkým úspěchem, ovšem autor tohoto článku již Gaddise vidí, jako že patří mezi: „[...] garantují jeho místo mezi hlavními spisovateli po druhé světové válce.“¹⁸⁹ Jiný příklad, těsně před vydáním *J R* 14.06.1974 vychází recenze v *New York Times* nazvaná *After 20 years Recognition*, což je napůl znovu objevující, napůl omluvná a práh zametající recenze, která si je vědoma, s jakou kadencí *New York Times* psal o Gaddisovi

---

¹⁸⁵ LEHMAN-HAUPT, Christopher. JR –Adrift in sea of blabber. *Fort Lauderdale News*. Fort Lauderdale, 09.11.1975. ISSN 0744-8147. „Environment so polluted with worn out cast off and non-biodegradable language that nothing alive or original can survive in it “.

¹⁸⁶ Child tycoon thrives on Hanky-panky of business. *Tampa Bay times*. Tampa Bay, 16.11.1975. ISSN 2327-9052. „William Gaddis has written a superb novel, confirming him one of the best fiction writers in America. “.

¹⁸⁷ FULLER, Jack. Culture viewed through green-tinted glasses. *The Baltimore sun*. Baltimore, 23.11.1975, s. D5. ISSN 1943-9504. „It shows Gaddis’s genius once again. “

¹⁸⁸ WEIGELL, John A. In the wake of Ulysses. *The Cincinnati Enquirer*. Cincinnati, 07.12.1975, s. H8. ISSN 2575-5668. „[...] until the reader is about to give up when he turns the page into a fascinating set-piece that out-Joyces Joyce in wit and style “.

¹⁸⁹ BROWN, Ben. The ‘serious’ writer few people read. *The Tampa Tribune*. Tampa, 1977, s. 2. ISSN 1042-3761. „[...] guarantees his place among the names of ‘major’ post World War II writers.“

naposledy. Tyto dvě a mnohé další zpětné recenze nebo články o autorovi samotném přispívají k povědomí o Williamu Gaddisovi.

Ovšem nejspíš nic nepomohlo jeho povznesení do mysli velké části literární Ameriky tak, jako národní cena, kterou v roce 1976 vyhrál. Gaddis výhru nečekal, protože nevěřil, že jeden jediný „rozumný“ člen poroty bude stačit. Ovšem ukázalo se, že snad vlivem jeho dvacetiletého zimního spánku, snad vlivem toho, že jeho kniha byla velice experimentální, dokonce i době velkých experimentů, se nakonec ona cena dostala do jeho rukou. Stejná cena, kterou si nepřevzal jako Thomas Pynchon v roce 1974.

4.9 Rostoucí akademický zájem

Většina textu, jež byla doposavad napsána v této části, se věnovala zejména kritické recepci ze strany neakademických kritiků, pišících pro noviny nebo časopisy, jako *New York Times*, *Boston Globe* a další. Akademická obec se sice malou měrou zabývala textem Williama Gaddise i před jeho velkým úspěchem v podobě knihy *JR*, ovšem bylo to právě až s obdržením druhé národní ceny, kdy se začaly na povrch dostávat eseje, články, a nakonec i knihy a monografie, které se zabývaly tematikou prvních dvou knih. Především knihou *The Recognitions*, která se stále většímu počtu lidí odhalovala jako skryté veledílo poloviny století: „Mezitím se začaly objevovat kritické komentáře ohledně jeho prvních dvou knih: v akademických magazínech se začaly objevovat eseje s jistou regularitou, rozmnožil se počet disertací, až to vše vykulminovalo v létě 1982 první knihou o Williamu Gaddisovi, speciální Gaddisovo číslo v *Review of contemporary fiction*.“¹⁹⁰ Ve stejném roce následně vychází kniha, která rozhodně usnadnila cestu mnohým čtenářům, kteří se nenechali odradit recenzemi o náročné literatuře, ale přesto se trochu obávali: Průvodce dílem *The Recognitions*.¹⁹¹ O dva roky později vychází kniha *In Recognitions of William Gaddis*, ze které i já v této práci čerpám.

Během dalších let vycházejí monografie o Williamu Gaddisovi, ale nedá se říci, že by jejich vydávání nějak exponenciálně rostlo. Podíváme-li se na fanouškovskou stránku o spisovateli, kterou podporuje a navštěvuje i sám Steven Moore, zjistíme, že publikací, které by se daly nazvat knihou, ku dnešnímu dni vyšlo asi dvě desítky¹⁹². V některých publikacích

---

¹⁹⁰ Moore, S. (2015). *William Gaddis: Expanded Edition* (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. s. 4. ISBN: 1628926449. „Meanwhile, critical commentary began forming around his two novels: essays began appearing with some regularity in scholarly journals, dissertations proliferated, all culminating in the summer of 1982 with the first book on his work, a special Gaddis issue of the *Review of Contemporary Fiction*“

¹⁹¹ Moore, Steven. *A Reader's Guide to William Gaddis's "The Recognitions"*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1982.

¹⁹² *William Gaddis: Bibliography* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/bibliography.shtml>

následně můžeme najít eseje či články, které už jsme četli v jiných, jako například: *To Soar in Atonement Art as Expiation in Gaddis' The Recognitions* můžeme najít jak v knize *In Recognitions of William Gaddis*,¹⁹³ tak v knize *Bloom's Modern Critical Views William Gaddis*.¹⁹⁴ Totéž platí i o eseji zabývající se „dluhem Gaddise vůči Elliotovi.“¹⁹⁵ Tím chci poukázat na to, že i když se od osmdesátých let začíná hromadit materiál věnující se Williamu Gaddisovi, stále je to autor, který je považovaný spíše za neznámého, než autor, který by svým dosahem následoval šlépějí trojice, se kterou je nejčastěji spojován: Jamese Joyce, Thomase Pynchona a Davida Fostera Wallace.

Zásadní snahou výše uvedených prací, je potom poukázat na Gaddise jako na samostatného umělce se svým vlastním těžištěm, který nemusí získávat z věhlasu těch, kteří přišli před ním, ale ani svých vlastních soudobých spisovatelů. Podíváme-li se totiž na většinu rozboru jeho kritické recepcce, jistě nám neušlo, že většina textů, která byla do osmdesátých let napsána, staví Gaddise do protikladu nebo v příkladu k někomu dalšímu, většinou právě ke dvojici Pynchona a Joyce. Akademici se tedy snaží odkazovat na to, že Gaddis má ve svých dílech dostatečnou hloubku, aby mohl čerpat jen sám ze sebe. Podíváme-li se na seznam literatury potřebné k plnému pochopení, byť jen *The Recognitions*,¹⁹⁶ tak vidíme, že je to dozajista pravda. Gaddis využívá mnohých technik, jako například barokní prózu, ale nakonec se vše vrací zpátky k jeho samotné osobě. To je cíl, který se nám akademici snaží objasňovat ohledně jeho literatury do dnešních dní, neboť podíváme-li se, trochu s předběhnutím témat, na dnešní recepci Williama Gaddise, můžeme se opět/nanovo velmi často setkat s jeho porovnáváním s Jamesem Joycem a Thomasem Pynchonem.¹⁹⁷

Zároveň bych se chtěl odkázat zpět na předchozí část této práce, neboť při sledování životní cesty Williama Gaddise jsme narazili na mnohé granty a stipendia, která výrazně pomáhala jeho finanční situaci, čímž dávala prostor pro jeho spisovatelskou vášeň. Přestože první grant byl Gaddisovi poskytnut už v roce 1963,¹⁹⁸ bylo to právě v době sedmdesátých a osmdesátých let, kdy se o Gaddise začaly zajímat organizace a skupiny, které chtěly pro jeho

---

¹⁹³ MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In *Recognition of William Gaddis*. Syracuse: Syracuse university press, 1984. ISBN 978-0815623069.

¹⁹⁴ BLOOM, Harold. *William Gaddis: (Bloom's Modern Critical Views)*. USA: Chelsea House Publications, 1994. ISBN 9780791076644.

¹⁹⁵ Tamtéž. 43–57.

¹⁹⁶ *William Gaddis: Abbreviated Sources and References* [online]. [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/recognitions/trsource.shtml>

¹⁹⁷ https://www.goodreads.com/book/show/395058.The_Recognitions?ref=nav_sb_ss_1_14 01.03.2023.

¹⁹⁸ <https://artsandletters.org/awards/?awdpagel=literature> 01.03.2023.

dosavadní komerční neúspěchy podporovat jeho spisovatelskou dráhu, aby mohl světu věnovat svá další díla.

4.10 Gaddis vydává třetí knihu

V roce 1985 se William Gaddis konečně dočkává recepce po jaké vždy toužil. Vydává třetí knihu, která nejenomže sklízí úspěchy mezi kritiky, kteří tentokrát již téměř vůbec nic nevytýkají, ale díky tomu, že je kniha svým rozsahem kratičká, tak je čtena i mnohem širší veřejností než doposud, a odtud plyne komerční úspěch.

Čtenář recenzí, které byly napsány o této knize, se neubrání dojmu, že kdyby toto byla prvotina a zbylé dvě knihy následovaly, byl by úspěch Williama Gaddise značně rychlejší: „Jestli ‚*The Recognitions*‘ a ‚*J R*‘ byly grandiózní, pak pan Gaddis přenesl svou vizi a v ‚*Carpenter’s Gothic*‘ ji umenšil do ‚lidského měřítka‘.“¹⁹⁹ V tomto duchu se nesou všechny recenze, které jsou o této knize napsány. Mezi kritiky je již Gaddis grandiózní jméno a já jsem přesvědčen o tom, že si nikdo z nich nechce dovolit vypadat tak, jak nyní vypadají kritici padesátých let, kteří tohoto titána zatratili: „Gaddis už dokázal, že dosáhne tak daleko, a tak vysoko, jak jen spisovatel může. Zde nám demonstruje, že i když nikdy nepoklekne před svými čtenáři, je více než svolný je konfrontovat tváří v tvář. ‚*Carpenter’s Gothic*‘ je malá kniha, která je ovšem velkým úspěchem.“²⁰⁰ Gaddis si tedy získává kritiky díky tomu, že s touto knihou při jejím rozsahu nemají tolik práce, ale přesto jim nabízí kvalitní literaturu, na kterou jsou u něj zvyklí: „‚*Carpenter’s Gothic*‘ je krátká kniha, sotva poloviční oproti dvěma předchozím knihám pana Gaddise, ovšem zůstává stejně satirickou a komplexní.“²⁰¹ Ovšem i zde najdeme kritiky, kteří se zamýšlejí nad tím, že přestože její obsah tvoří pouze pětinu rozsahu jeho prvních dvou knih, tak je stále moc náročná k tomu, aby si ji našlo široké publikum: „[...] Gaddisovo zlato je příliš chytře schované na to, aby bylo jednoduše nalezeno.“²⁰²

---

¹⁹⁹ LEHMANN-HAUPT, Christopher. The book of the Times. *The New York Times*. New York, 03.07.1977. ISSN 0362-4331. „[...] if ‚*The Recognitions*‘ and ‚*JR*‘ were grandiose, then Mr. Gaddis has taken their visions and in ‚*Carpenter’s Gothic*‘ has brought them down to „human scale.“

²⁰⁰ LEHMANN-HAUPT, Christopher. A bleak vision of gothic america. *Chicago Tribune Sun*. Chicago, 1985, section 14 s. 28–29. ISSN 1085-6706. „Gaddis has already proven that he will reach as far and as high as a novelist might. Here, he demonstrates that while he will never kneel before his readers, he is more than willing to address them face to face. ‚*Carpenter’s Gothic*‘ is a small book, but a major achievement.“

²⁰¹ ANDREWS, Griffin. Theme is destruction. *The Baltimore Sun*. Baltimore, 21.07.1985, s. 10K. ISSN 1943-9504. „*Carpenter’s Gothic*“ is a short novel, scarcely half the length of Mr. Gaddis’ two preceding works, but it is every bit as satirical and complex.“

²⁰² OLSON, Clarence E. Gaddis buried gold. *St. Louis post dispatch*. St. Louis, 28.07.1985, s. 4B. ISSN 1930-9600. „[...]Gaddis’s gold is too cleverly buried for easy pickings.“

Pozoruhodný tedy není jen fakt, že to, co kritici velmi často vyčítali Gaddisovi u jeho první knihy, tedy zejména komplexnost, je nyní očekávaný jev tohoto autora, se kterým se prostě musí čtenář smířit a bez kterého by to prostě nebyl Gaddis. Stejně tak můžeme v těchto recenzích pozorovat zvláštní nepřímou úměru, kde se knihy Williama Gaddise od první ke třetí stále ztenčují (956/726/262), avšak recenze, které se o nich píšou, stále bobtnají. Tam, kde jsem mohl v hodnocení první knihy najít mnohé takové, které byly sotva deset řádků dlouhé, tak se hodnocení *J R* dostává průměrně do třetiny celé jedné novinové strany. Všechny kritiky, které jsou citovány pro třetí knihu potom zabírají minimálně polovinu novinové stránky, ovšem není výjimkou, že se najde text i na celou dvoustránku. Většinou je to zapříčiněno tím, že se autoři vrací i k předchozím dvěma knihám, a stále tu můžeme cítit jistou touhu po tom, aby na sebe kritici poukázali, že na rozdíl od těch v minulé generaci, oni chápou velikost *The Recognitions* i *J R*.

4.11 Gaddis vydává čtvrtou knihu. Kritika je nadšená

Díky úspěchu předchozí knihy, díky grantům, díky podpoře, zkrátka vděčný všem a všemu, o čem jsme se dočetli již v předchozí části této práce, vydává v roce 1994, tedy mnohem dříve, než jeho dosavadní časové rozestupy naznačovaly, William Gaddis svou čtvrtou a poslední knihu, jejíž vydání se sám dožije: *Frolic of his own*.

V kritické recepci této knihy se vlastně už nedostáváme o moc dál, než jsme doposavad byli. Gaddis je již v akademické obci, i v části té kritické, dostatečně velkým jménem, aby nepodléhal vnějším vlivům a byl hodnocen maximálně sám proti svým vlastním dílům. *Frolic* je kniha o poznání větší než předchozí *Gothic*, a tak se někteří z kritiků vracejí k vytýkání Gaddisovi, že by se neměl, ve prospěch čtenáře, pouštět do veliké a náročné, nyní už nejen pouze dialogové, ale dokonce i vysoce technické literatury. Kniha, jak již bylo řečeno, je z právního prostředí a v duchu, jak to umí pouze William Gaddis, se tu mísí soudní záznamy s dialogy, novinovými výstřižky, divadelní hrou, o které se postavy soudí. A to vše je, ovšem v mnohem menší míře než u *The Recognitions*, vytýkáno i této knize. Přesto však, jak už jsem zmínil, je Gaddis hodnocen pouze sám proti sobě, a tak je i tato kniha označena za veledílo: „Hutný a upřímně řečeno náročný prozaický styl Williama Gaddise, kde se zaměřuje dialog a vnitřní monolog a smétá většinu interpunkce, rozhodně není pro každého [...] Ovšem, pro ty, kteří si užívají komplexní možnosti jazyka, výdrž odhalí plnohodnotný estetický zážitek. Stojí

to za to.“²⁰³ Nevyhne se dokonce ani ve své poslední knize dalšímu, ale již umírněnému srovnání s Jamesem Joycem: „Pokud jste jeden z těch provokativních čtenářů, kteří rádi citují větu Williama Shakespeara „pojďme zabít všechny právníky“ pro zlepšení společnosti, možná byste se chtěli podívat i na tuto knihu. [...] Frolic, ovšem není jednoduché čtení. Gaddis vytvořil celkem svérázný styl, zrcadlící Jamese Joyce, aby nám to vše mohl sdělit.“²⁰⁴

S touto knihou zároveň William Gaddis vyhrává druhou národní cenu, což je jistě zadostiučinění po tom, jak se mu prvních dvacet let jeho spisovatelské kariéry moc nevedlo. Tato cena, byť se objevila v novinách spolu s jeho jménem, a jak bylo řečeno v předchozí části, i on sám se začal objevoval mnohem častěji na veřejnosti, nijak nezvedla zájem o jeho osobu, ať už rozšířením čtenářské obce, nebo zvýšeným počtem prací, o kterých jsme tu již hovořili. Jak naznačují recenze posledních dvou knih, William Gaddis i v případě, že napíše krátkou knihu, je pro svou pověst velice náročného spisovatele odsouzen ke své vlastní málo se rozrůstající čtenářské základně.

4.12 Agape Agape a Gaddis dnes

Většina dnešního čtenářstva, včetně mě samého, se k osobě Williama Gaddise dostane způsobem, který by se spisovateli nejspíš moc nelíbil. A to prostřednictvím eseje, která byla o jeho osobě velice nelichotivě napsána: *Mr. Difficult: William Gaddis and the Problem of Hard-to-Read Books*²⁰⁵ jejímž autorem je Jonathan Franzen, a která dále podporuje myšlenku, že Gaddis je náročný, téměř nečitelný autor: „Jediná možnost, jak bych mohl ospravedlnit sezení tam a utrácení vypůjčených peněz by bylo, abych udělal normální práci, s normálními hodinami z lezení po skalách.“²⁰⁶ „Próza přicházela ve stránku-dlouhých odstavcích, ve kterých vzduch byl prémiovým zbožím, a emocionální teplota knihy začala studená a stala se ještě studenější.“²⁰⁷ Slova téměř připomínají recenze z doby roku 1955 a stejně jako tenkrát, i dnes způsobuje tato velice rozšířená publikace nevoli ke čtení Williama Gaddise. Na druhou stranu

---

²⁰³ RENGGER, Patrick. Characters bubble in thick broth of language. *Calgary Herald Sat.* Calgary, 1994, s. E7. ISSN 0828-1815. „William Gaddis' dense and frankly difficult prose style, which confuses dialogue with interior monologue and shuns most punctuation is definitely not to everyone's taste [...] However, for those who enjoy the complex possibilities of language, perseverance unveils the full esthetic experience. It is worth it.“

²⁰⁴ HANCHETTE, John. Gaddis skewers the legal eagles. *Clarion Ledger Sun.* Clarion, 27.02.1994, s. 3F. ISSN 0744-9526. „If you're one of those provocative readers who likes to quote William Shakespeare's line about „let's kill all the lawyers“ to improve society, you might want to check out this book. [...] Frolic, however, is not easy to read. Gaddis has developed a somewhat quirky style mirroring James Joyce to convey all this.“

²⁰⁵ *The New Yorker.* New York, 30.09.2002. ISSN 0028-792X.

²⁰⁶ Tamtéž. „The only way I could justify sitting there and spending borrowed money was to make a regular job, with regular hours, out of climbing the mountain.“

²⁰⁷ Tamtéž. „The prose came in page-long paragraphs in which oxygen was at a premium, and the emotional temperature of the novel started cold and got colder.“

jsou tací, kteří vidí tuto esej jako tip na výzvu, sám Franzen to přirovnává ke šplhání po horách, takže pár čtenářů se mu povedlo získat. Zvláštní na této eseji je zejména fakt, že v roce 2001 vydává její autor knihu s názvem *The Corrections*, kde lze vyčíst velice těsnou blízkost s Williamem Gaddisem. Možná se takto chtěl Franzen jen odosobnit od inspirující knihy, ale to je už pouze spekulace.

Ve stejném roce, kdy vychází tato esej, jsou vydány posmrtně knihy *Agape Agape* a *Rush for the second place*, tedy kratičká novela, velice podobná Faulknerovu *As I lay Dying*, a sbírka esejů, které Gaddis během svého života napsal a publikoval. Obě tyto knihy se setkávají s kladnými ohlasy, stejně jako celý zbytek Gaddisova repertoáru. *Agape*, zejména díky svému datu vydání, zůstává rozhodně nejméně zpracovanou knihou v akademickém prostředí zabývajícím se dílem Williama Gaddise, a to možná i z toho důvodu, že se jedná o jakýsi nekonečný proud vědomí umírajícího muže (ať už postavy v knize nebo samotného autora). Nalézáme tu obrovské množství informací, celý život Williama Gaddise před námi. Rozhodně se jedná o dílo, které by si zasloužilo výzkum ze všech stran.

V dnešní době je tedy William Gaddis vnímán jako složitý autor a jeho dílo jako jakási internetová výzva pro čtenáře, kteří přečetli známější knihy v této práci uvedené, a kteří by chtěli dále pokračovat ve čtení obrovských náročných knih z minulého století.

Závěr

V této práci jsme prošli celým skutečným i literárním životem Williama Gaddise a mohli jsme tak nahlédnout pod pokličku tajemství, proč se jeho kritická recepcce tolik podobala pomyslné horské dráze. Kládl jsem si za cíl prozkoumat pozadí americké literární scény a zasadit do něj literaturu Williama Gaddise tak, abychom mohli zodpovědět otázku, co se stalo, že se Gaddisova sláva pozdržela o více než dvacet let a největší renesanci zažívá až v moderních časech.

Pevně věřím, že jsem na tuto otázku našel odpověď, neboť jsme se na stránkách této práce dočetli, že William Gaddis byl na svém místě až příliš brzy. Jeho ambice a kombinace literárních technik, černého humoru, encyklopedického narativu a obecného kritického tónu jeho první knihy přišly v době, kdy ještě ani američtí čtenáři, a dokonce ani kritici, nebyli připraveni s takovými knihami nakládat. Z Gaddise se tak stal namyšlený odpadlík z Harvardu, kterého se kritici snažili nastavit směrem, který by mu více slušel, tedy směrem k jednodušší literatuře.

V prvních kritických ohlasech na Gaddise vidíme to, co Green ve své rozsáhlé analýze trochu opomíjí, že kritici dokázali ocenit Gaddisův talent, na což se zapomíná i v dalších pracích, které se ohlíží za tímto nepovedeným začátkem. Gaddis byl v očích kritiků talentovaný autor, který však zapomněl do díla vnést srdce. Jen příkře a temně (zle) píše gigantickou knihu o americkém bezduchem lidu, což byl v padesátých letech směr, který se v dobové literatuře teprve pomaličku formoval.

William Gaddis tedy stojí jako pomyslný most mezi moderním a postmoderním autorem nejen ve formě svého textu, ale také ve svém dobovém zasazení, které vyplňuje mezeru mezi proudem vědomí Faulknera spolu s přímočarou fikcí Hemingwaye a encyklopedickým beztvarym, mnohvrstvým vyprávěním Johna Bartha, Thomase Pynchona a dalších.

Jak jsme si ukázali v podkapitolách, které se zabývaly právě dvojicí autorů Pynchon a Barth, Gaddis přišel na to, jak psát literaturu šedesátých, a hlavně sedmdesátých let už v letech padesátých. Proto jeho kniha málem zapadla do zapomnění, a právě v následujících desetiletích, pod vlivem děl těchto dvou a dalších autorů, se začala opět dostávat do povědomí studentů a později stále širšího akademického zástupu, ačkoli široká veřejnost stále ještě o Gaddise velký zájem nejevila.

Sedmdesátá léta tedy byla ideální dobou, kdy mohl autor jako Gaddis psát knihy jako byla právě *The Recognitions*. Bylo podivuhodným překvapením, že jeho druhá kniha se pokusila opět předběhnout dobu a literární scénu plnou encyklopedických románů. Přinést příběh, který by simuloval téměř dokonale chaos korporátního světa a zneužívání umění k rychlému výdělku a následné automatizace umění, aby se tento výsledek mohl multiplikovat. Zde bych chtěl jen poukázat na to, že Gaddis celý život šel k tomu, aby varoval před automatickým uměním, jaké dnes můžeme najít třeba v podobě ChatGPT.

Jeho druhá kniha *J R* byla přijata mnohem vřeleji. Avšak i zde se objevovaly kritické hlasy, které se nápadně podobaly těm z doby před dvaceti lety. Knize vyčítaly přílišné ambice. Mnohem větší množství recenzí bylo ale kladných, díky kterým zažila opravdovou renesanci i kniha *The Recognitions*.

Zajímavost, která jen potvrzuje, že se v kritickém vývoji Williama Gaddise jedná zejména o předběhnutí doby, je skutečnost, kterou komentují již u rozboru kritik k jeho druhé knize, a sice, že se slova a věty recenzí mezi první a druhou knihou velice podobají. Tam, kde v první knize zazní slova jako „ambice“, „obrovský text“, „hutný text“, „nečitelné“ a mnohá další kritická či zatracující slova, v recenzích z roku 1975 padají úplně ta samá slova, ovšem převážně jako chvála a vyzdvižení kvalit jeho druhé knihy.

Věřím, že jsem kromě poskytnutí důkazu o tom, že se William Gaddis dostal k postmodernímu smýšlení o americké kultuře a lidech v Americe až příliš brzy, dokázal také poskytnout českému čtenáři dostatečnou sondu do života Williama Gaddise, aby si po přečtení této práce mohl říct, že je s autorovým dílem patřičně seznámen.

Ukázal jsem, jak se formoval život Williama Gaddise a jak téměř vše, co nějakým způsobem formovalo jeho osobnost a jeho osobní historii, se nakonec stalo součástí jeho literatury. Spolu se skutečností, že William Gaddis chtěl vždy být spisovatelem, je patrné, že jak jeho historie, tak i vývoj kritické recepce byl nesmírně úzce spjat s životem autorovým.

Dnes je možno Gaddise vnímat sice jako jednoho z největších, ale ne však nejčtenějších amerických autorů minulého století, který zažívá stále větší a větší vzestup do povědomí nejen akademické obce, ale i běžných čtenářů. Byl bych rád, kdyby k tomu přispěla v českém prostředí i tato bakalářská práce.

Summary

The main goal of this work was to introduce the character of literary genius of William Gaddis, through reading and evolution of his critical reception, which was very turbulent, to Czech audience to whom, as far as I could research was the name of the author introduced only a brief number of times, and every occasion was just namedrop without any deeper text exploring Gaddis as anything more than just another name in the list of postmodern authors such as Pynchon or DeLillo. I believe that I managed to achieve this goal and this bachelor's thesis can work as an introductory text for anyone who wants to learn more about one of the greatest icons of the American postmodernism.

William Gaddis lived through some rough patches in his life; lost his father as a child, had to move a lot, lived through strong illness, eventually got to Harvard but due to drunken behaviour was expelled from there, had to live on his own and then, when he used all of this experience and wrote a novel so big, so experimental, so ever expanding to every topic and idea imaginable, he was told by critique that it was a bad thing to be ambitious and was bashed by almost everyone who wrote about books, with the exception of W. G. Rogers, who in many journals, as presented in the text itself, defended Gaddis as the generational talent from the get go. Twenty years later, when there were already articles trying to reignite the fire under 'The Recognition's' cauldron, Gaddis published his second novel, that was critiqued by almost the same words that his previous novel; ambitious, sprawling, experimental, postmodern, but this time it was all to come to the conclusion that Gaddis is and was simply an underappreciated genius of then contemporary literature.

In this work I argued that one of the main reasons why Gaddis with his 1955 epic, was almost forgotten when Barth and Pynchon with their 1961 and 1963 respectively were already heralded as some of the best literary minds, is simply because he was there too early. His experimental, cynical, dark, satiric, extremely dense, style was too much for then contemporary reader who was trying to live his best life, with the best technology and did not want to think about all that is wrong in the world, which is exactly what Gaddis offered. The revolution, the change of the nature of literature was due, but Gaddis simply came too early to be appreciated, and had to wait for *recognition* for almost two decades.

Seznam pramenů a literatury

Primární

Knihy

1. GADDIS, W., McCarthy, T., & Gass, W. H. (2020). *The Recognitions (New York Review Books Classics)*. NYRB Classics. ISBN: 1681374668
2. GADDIS, William. *J R*. New York: NYRB Classics, 2020. ISBN 9781681374680.
3. GADDIS, W. (1995). *A Frolic of His Own (Reprinted.)*. Scribner. ISBN: 0684800527
4. GADDIS, W., Birkerts, S., & Tabbi, J. (2003). *Agape Agape (Penguin Classics) (Reprinted.)*. Penguin Classics. ISBN: 0142437638
5. GADDIS, W. (1999). *Carpenter's Gothic (Classic, 20th-Century, Penguin) (Reprinted.)*. Penguin Classics. ISBN: 0141182229

Kritiky

1. The Philadelphia inquirer: *William Gaddis his legacy on the line*. 21.12.1998 ISSN 0885-6613. str. C5
2. *Fort Worth star-telegram: 19 to receive tax-free money in support plan for 'geniuses'*. USA, 16.07.1982 l. ISSN 0889-0013.str. 16A
3. *The Los Angeles Times: William Gaddis among Lannan award winners*. USA, 13. 10.1993 l. ISSN 0458-3035. str.E6
4. *Newsday (Nassau edition): LI novelist Gaddis named 'state author'*. USA, 19. 08.1993 l. ISSN 0278-5587. str.11P.
5. *Lexington herald-leader: Nuland, Gaddis top list of finalists for critics 'awards'*. USA, 05.02.1995 l. ISSN 0745-4260. str. E4
6. *Chicago Tribune: Author William Gaddis, 75 who perfected modernist fiction*. USA, 19.12.1998 l. ISSN 1085-6706. section 1 str. 23
7. DEMPSEY, William. *Eroding the absolute*. *The Guardian*. New York, 31.12.1998 l. ISSN 0017-5021. str.17
8. NORTH, Sterling. *The world in a slimy Mirror*. *Wisconsin state journal*. Wisconsin, 13. 03.1955 l. ISSN 0749-405X.
9. HARTMAN, Carl. *This waterproof casket*. *Western review*. New York, 20.02.1956, (winter), 171–176. ISSN 0043-4159.)

10. VAB. Two first novels show wide difference in style. *The Corpus Christi caller*. USA, 20.03.1955, 4B. ISSN 0889-812X.
11. WAGENKNECHT, Edward. What's being 'recognized'? Book throws a reviewer. *Chicago Sunday tribune*. USA, 03.04.1955, Part 4 str. 5. ISSN 2572-9985.
12. BURNETTE, Frances. Man in search of a soul. *The Baltimore sun*. USA, 13.03.1955. ISSN 1943-9504.
13. MANNING, W. DeWitt. Modern Jeremiah pens first novel. *Rochester Democrat and chronicle*. USA, 06.03.1955, 10E. ISSN 1088-5153.
14. DIXON, George. But please, Mr. Gaddis. *The Pittsburgh press*. USA, 1955. ISSN 1068-624X
15. DESBARATS, Peter. Experiment in technique. *The Saturday gazette*. Montreal, 23.04.1955. ISSN 1204-6698.
16. CORRINGTON, William. Mammoth novel by William Gaddis bemoans modern mans insatiable lust for fakery. *The Shreveport Times*. Shreveport, 28.08.1955, str. 2F. ISSN 1551-4366.
17. SMITH, Harrison. A critical furor is in the offing. *Tucson Daily Citizen*. Tucson, 12.03.1955, str.15. ISSN 0888-5478.
18. ROGERS, W.G. a Sterling NORTH. Critics disagree about long novel by Gaddis: a major novel with grand scope. *The Shreveport Times*. Shreveport, 06.03.1955, 2F. ISSN 1551-4366.
19. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Daily advertiser. Lafayette, 13.03.1955. ISSN 2329-4205.
20. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Central New Jersey home news. New Brunswick, 13.03.1955. OCLC 13854028.
21. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Bridgeport post. The Bridgeport, 13.03.1955, str.B4. ISSN 1049-9164.
22. ROGERS, W.G. Recognitions great novel by Gaddis. Bristol Herald Courier. Bristol, 13.03.1955, 5A. ISSN 8750-6505.
23. ROGERS, W.G. The Recognitions. Bristol Herald Courier. Bristol, 13.03.1955, str.4. ISSN 2372-868X.
24. ROGERS, W.G. The Recognitions. Journal Standard Freeport. Freeport, 14.03.1955. OCLC 11087856.
25. ROGERS, W.G. New author is hailed as 'tops'. Journal and Courier. Louisville, 12.03.1955. ISSN 1930-2177.

26. ROGERS, W.G. Modern man under indictment. Press and Sun Bulletin. Binghampton, 13.03.1955. ISSN 0886-8816.
27. ROGERS, W.G. The Recognitions. Tallahassee Democrat. Tallahassee, 13.03.1955. ISSN 0738-5153.
28. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Bakersfield Californian. Bakersfield, 10.03.1955. str. 25 ISSN 0276-5837.
29. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Daily reporter. Dover, 10.03.1955, str. 8. ISSN 0276-5837.
30. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Decatur Daily. USA, 13.03.1955. ISSN 0894-2307.
31. ROGERS, W.G. The Recognitions. The La Crosse Tribune. La Crosse, 10.03.1955. ISSN 0894-2307.
32. ROGERS, W.G. First novel puts Writer Among Top U.S. Authors. The Lima News. Lima, 13.03.1955, str. 12B. OCLC 16619399.
33. ROGERS, W.G. Indictment of modern man, world: writer among most creative. The Lincoln Star. Lincoln, 20.03.1955. ISSN 1054-7975
34. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Messenger. Madisonville, 26.03.1955, str. 5. OCLC 14124782.
35. ROGERS, W.G. Modern man lives in a petty bedlam. The Miami news. Miami, 13.03.1955, str.14E. ISSN 0199-4395.
36. ROGERS, W.G. Big novel by a top writer. The news and observer. Raleigh, 13.03.1955. ISSN 2769-0806.
37. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Pomona progress bulletin. Pomona, 10.03.1955. str.9 OCLC 23456074.
38. ROGERS, W.G. Modern bedlam. The State. South Carolina, 13.03.1955. str.2C ISSN 2575-2987.
39. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Sumter Daily Item. Sumter, 1955, str.4. OCLC 13640806.
40. ROGERS, W.G. The Recognitions. The Tacoma News Tribune. Tacoma, 27.03.1955, str.2. ISSN 1073-5860.
41. ROGERS, W.G. The Recognitions. Wausau Daily Herald. Wausau, 10.03.1955, str.10. ISSN 0887-4271
42. COLINS, Dr. Joseph. James Joyce's Amazing Chronicle. *New York Times*. New York, 28.05.1922. ISSN 0362-4331. Dr. Joseph Colins

43. HICKS, Granville. The Recognitions. *New York Times*. New York, 13.03.1955. ISSN 0362-4331
44. ROGERS, W.G. Juicy Mumbo Jumbo. *Victoria Advocate*. Victoria, 25.02.1973, str. 14. OCLC 10282823
45. SPANDENBURG, Raymond. William Gaddis spins another masterpiece. *Daily Independent Journal*. 15.11.1975, str. M6. ISSN 2575-3959.
46. MINOT, Stephen. A web of children money and fear. *Detroit free press*. Detroit, 26.01.1976. ISSN 1055-2758.
47. ALLEN, Bruce. The magnificent impossible edifices of William Gaddis. *Chicago Tribune Sun*. Chicago, 26.08.1975, section 7. str.3. ISSN 1085-6706.
48. ALEXANDER, James E. J R words obscure its meaning. *Pittsburgh post-gazette*. Pittsburgh, 13.12.1975. ISSN 1085-6706.
49. LEHMAN-HAUPT, Christopher. JR –Adrift in sea of blabber. *Fort Lauderdale News*. Fort Lauderdale, 09.11.1975. ISSN 0744-8147.
50. Child tycoon thrives on Hanky-panky of business. *Tampa Bay times*. Tampa Bay, 16.11.1975. ISSN 2327-9052.
51. FULLER, Jack. Culture viewed trough green-tinted glasses. *The Baltimore sun*. Baltimore, 23.11.1975, str. D5. ISSN 1943-9504.
52. WEIGELL, John A. In the wake of Ulysses. *The Cincinnati Enquirer*. Cincinnati, 07.12.1975, str. H8. ISSN 2575-5668.
53. BROWN, Ben. The ‘serious‘ writer few people read. *The Tampa Tribune*. Tampa, 1977, str. 2. ISSN 1042-3761.
54. LEHMANN-HAUPT, Christopher. The book of the Times. *The New York Times*. New York, 03.07.1977. ISSN 0362-4331.
55. LEHMANN-HAUPT, Christopher. A bleak vision of gothic america. *Chicago Tribune Sun*. Chicago, 1985, section 14 str.28–29. ISSN 1085-6706.
56. ANDREWS, Griffin. Theme is destruction. *The Baltimore Sun*. Baltimore, 21.07.1985, str.10K. ISSN 1943-9504.
57. OLSON, Clarence E. Gaddis buried gold. *St. Louis post dispatch*. St. Louis, 28.07.1985, str.4B. ISSN 1930-9600.
58. RENGGER, Patrick. Characters bubble in thick broth of language. *Calgary Herald Sat*. Calgary, 1994, str.E7. ISSN 0828-1815.
59. HANCHETTE, John. Gaddis skewers the legal eagles. *Clarion Ledger Sun*. Clarion, 27.02.1994, str.3F. ISSN 0744-9526.

Sekundární

Tištěné

1. MOORE, Steven a John KUEHL, ed. In Recognition of William Gaddis. Syracuse: Syracuse university press, 1984. ISBN 978-0815623069
2. O'Brien, Fergus E. Dismissing charges: a study of the reception of Willian Gaddis's A Frolic of his own. Diss. Memorial University of Newfoundland, 1996
3. RULAND, Richard, Malcolm BRADBURY a Marcel ARBEIT. *Od puritanismu k postmodernismu: dějiny americké literatury*. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0586-0.
4. MOORE, S. (2015). William Gaddis: Expanded Edition (Expanded ed.). Bloomsbury Academic. ISBN: 1628926449
5. GADDIS, William, MOORE, Steven, ed. The Letters of William Gaddis. USA: Dalkey Archive Press, 2013. ISBN 9781564788047
6. ERCOLINO, STEFANO. "The Maximalist Novel." *Comparative Literature*, vol. 64, no. 3, 2012, s. 241–56. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/23252885>. Accessed 7 June 2023.
7. LYOTARD, Jean-Francois. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem*. Praha: Filosofický ústav AV ČR, 1993. ISBN 9780791076644.
8. PARKER, Hershel, Laurence B. HOLLAND, Francis MURPHY, Ronald GOTTESMAN, David KALSTONE a William PRITCHARD. *The Norton anthology of American literature*. Vol. 2. New York: Norton, 1979. ISBN 0-393-95035-2.
9. BLOOM, Harold. William Gaddis: (Bloom's Modern Critical Views). USA: Chelsea House Publications, 1994. ISBN 9780791076644
10. HIGH, Peter B. *An outline of American literature*. London: Longman, 1986. ISBN 0-582-74502-0.
11. MELVILLE, Herman a Nathaniel PHILBRICK. *Moby Dick: or, The Whale*. Janson: Penguin Books, 2009. ISBN 978-0-14-310595-4.
12. TABBI, Joseph a Rone SHAVERS, ed. *Paper Empire: William Gaddis and the World system*. Tuscaloosa: The University of Alabama Press, 2007. ISBN 978-0-8173-1548-

13. FOSTER, Don, Author *Unknown: On the Trail of Anonymous*. New York: Henry Holt and Co., 2000. ISBN 978-0805063578.
14. GREEN, Jack. *Fire the Bastards!: (American Literature)*. Funks Groove: Dalkey Archive Press, 1992. ISBN 978-0805063578.
15. MOORE, Steven. Paralel, not a series. *Pynchon Notes*. 1983, (11), 6–26. ISSN 0278-1891. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.16995/pn.425>
16. MOORE, Steven. A Reader's Guide to William Gaddis's "The Recognitions." Lincoln: University of Nebraska Press, 1982.

Online zdroje

1. NobelPrize.org. The official website of the Nobel Prize - NobelPrize.org [online]. Copyright © Nobel Prize Outreach AB 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-prizes-in-literature/>
2. William Gaddis: The Art of Fiction No. 101. *The Paris Review* [online]. zima 1987 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.theparisreview.org/interviews/2577/the-art-of-fiction-no-101-william-gaddis>
3. *William Gaddis: Life and work* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/life&work.shtml>
4. Harvard Lampoon: About. *Harvard Lampoon* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.harvardlampoon.com/about/>
5. Washington University of Saint Louis: William Gaddis. *Washington University of Saint Louis* [online]. USA [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://library.wustl.edu/spec/gaddis/>.
6. *William Gaddis: Bibliography* [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/bibliography.shtml>
7. National Book Foundation: 1956 winners. *National Book Foundation* [online]. [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.nationalbook.org/awards-prizes/national-book-awards-1956/>.
8. *William Gaddis: Abbreviated Sources and References* [online]. [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://williamgaddis.org/recognitions/trsource.shtml>

9. https://www.goodreads.com/book/show/395058.The_Recognitions?ref=nav_sb_ss_1_14 01.03.2023.
10. Thomas Pynchon 1973 Letter Re <https://thomaspynchon.com/thomas-pynchon-1973-letter-to-bruce-allen-and-the-marketing-of-gravitys-rainbow/>.
11. <https://artsandletters.org/awards/?awdpagel=literature> 01.03.2023